

Izhaja 15. in zadnjega v mesecu. — Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane 30 Din, za inozemstvo 40 Din letno. — Posamezna številka stane 2 Din. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Novi trg šte. 3. Glavna urednika: Ing. Rado Lah in Franjo Kafol.

Štev. 7. in 8.

V Ljubljani, 15. aprila 1932.

Leto 49.

Vsebina: Varčevanje na pravem mestu. — Še splošno poljedelstvo. — Njivska kultura fižola. — Gnojilni poskus pri krmo-pirju na izčrpanem travniku. — Vprašanja in odgovori. — O puščanju sadnega drevja. — Važno pri zatiranju zimskega pedica. — Kumare. — Vprašanja in odgovori. — Razno. — Carina na modro galico ne bo ukinjena. — Vabilo na VI. občni zbor Vinarskega društva. — Zakon o izpremembi zakona o trošarini. — Belokranjsko vinogradništvo. — Vprašanja in odgovori. — Razno. — Pomoč pri napanjanju živine. — Race-indijske letalke. — Vprašanja in odgovori. — Razstava perutnine. — Razstava kuncev. — Razno. — O konjevih duševnih zmožnostih. — Vprašanja in odgovori. — Razno. — Gospodarski vidiki malega gozdnega posestnika. — Razno. — Reorganizacija izvoza jajc. — Pravilna sestava jedilnika. — Navodila za kuhinjo. — Družbene vesti. — Iz delovanja podružnic. — Gospodarske vesti. — Kmetijsko-šolski vestnik.

Inserati se računajo po naslednjih cenah:

$\frac{1}{24}$ strani	Din 80—	$\frac{1}{8}$ strani	Din 350—	$\frac{1}{2}$ strani	Din 1000—
$\frac{1}{12}$ strani	Din 160—	$\frac{1}{4}$ strani	Din 500—	$\frac{1}{4}$ strani	Din 2000—
$\frac{1}{8}$ strani	Din 250—	$\frac{1}{2}$ strani	Din 700—	Priloga listu stane Din 100 za 1000 kom.	

Mala naznanila do 20 besed stanejo Din 20—, vsaka nadaljna beseda 1 Din.

Uničuj plevel!

Spomladi ko požene plevel v žitnem polju in razvije 2-6 listov, moramo raztrositi

neoljeni apneni dušik

zgodaj zjutraj, dokler je rosa, na en oral 60-80 kg.

Naročila sprejema

Twornica za dušik d. d., Ruše

in Kmetijska družba ter njene podružnice.

KMETOVALCI, UPORABLJAJTE PRI GNOJENJU VEDNO

40% KALIJEVO SOL

ker samo na ta način se poleg fosfornih in dušičnih gnojil dosežejo največji pridelki prvovrstne kvalitete in je dobičkanost umetnih gnojil zagotovljena. Gnojite zgodaj spomladi **na oral!**

Za žita in koruzo	50—80 kg	} 40% kalijeve soli
Deteljo, travnik, in pašnik	100—120 kg	
Krompir, peso, repo	120—150 kg	
Trto, hmelj in sočivoje	150—200 kg	

Vsa potrebna navodila o gnojenju z umetnimi gnojili Vam da brezplačno:

AGRIKULTURNO KEMIČKI URED ZA KALIJEVO GNOJENJE
Zagreb, trg burze 3/II.

Kmetijska družba ima za svoje ude v zalogi naslednje kmetijske potrebščine:

Njene zaloge se nahajajo: v Ljubljani, Novi trg 3; v Mariboru, Meljska cesta 12; v Brežicah pri Zvezi kmetijskih podružnic; Ivanjovcih pri Lovro Petovarju; v Murski Soboti pri Kmetijski podružnici; v Novem mestu pri kmetijski podružnici; na Rakeku pri tvrdki Levstek & Oblak; v Ptuj pri Kmetijskem društvu.

Skladišče Kmetijske družbe v Celju se je preselilo od kolodvora začasno v prostore g. Rebersaka v Zavodni (Zeleni travnik), kjer je bila dosedaj zaloga cementa.

Umetna gnojila.

Cene veljajo za nadrobne in vagonске pošiljke.

Apneni prah, rinfuza (prosto) naložen v Trbovljah ali Zagorski apnenci po Din. 15.— 100 kg. samo vagonске pošiljke.

Apneni dušik 16%, v vrečah po Din 195 za 100 kg. v pločevinastih posodah Din 210 franko vsaka postaja, če se naroči najmanj 1000 kg. Na drobno v pločevinastih posodah Din 215 za 100 kg. franko skladišče. Za 1 ha 200 do 300 kg.

Čilski soliter, 15.5% dušika, v vrečah približno po 100 kg po Din 2.80 za kg. Pri vagonskem in polvagonskem odjemu cena po dogovoru.

Kalijeva sol 42%. Na drobno po Din 170 za 100 kg. vreče po 50 kg stanejo Din 87. Za 1 ha 200—300 kg. Pri vagonskem in polvagonskem odjemu cena po dogovoru.

Kostni superfosfat 18/20%. Cena Din 118 za 100 kg Ljubljana-Maribor. Na hektar 300 kg. Pri pol ali vagonskem odjemu cena po dogovoru.

Nitrofoskal-Ruše, mešano gnojilo, 8% kalija, 4% dušika in 8% fosforne kisline po Din 138.— za 100 kg. vreče po 50 in 100 kg. franko vsaka postaja, če se naroči najmanj 2000 kg. Na drobno z uvoznino in prevoznimi stroški Din 142 za 100 kg. Za 1 ha 400 do 600 kg.

Razklesana kostna moka. 30% fosf. kisline, ¼% dušika po Din 95.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. Za 1 ha 250 do 300 kg.

Rožena moka, izborna dušičnato gnojilo za vinograde po Din 220.— za 100 kg. Vreče po 100 kg. — Za 1 ha 300—500 kg.

Rudninski superfosfat 16% po Din 90.—, 100 kg. Pri pol ali vagonskem odjemu cena po dogovoru.

Surova kostna moka z 10—12% fosforove kisline in 4% dušika po Din 95.— za 100 kg. — Za 1 ha 300—400 kg.

Semena.

Vsa naša semena so najboljše vrste, zanesljivo kaljiva, predenice prosta, preiskana po državnem Kmetijskem in kontrolnem zavodu v Ljubljani in plombirana v originalnih vrečah.

Domača detelja, pristna gor.	à Din 22	Ang. ljujlika	à Din 11
Lucerna, pristna		Laška ljujlika	10
banaška	15	Travniška bilnica	15
Švedska detelja	20	Navadna latovka	21
Hmeljska lucerna	15	Lisičji rep	34
Bela detelja	46	Navadna šopulja	22
Mačji rep	14	Pasji rep	24
Pasja trava	14	Ovčja bilnica	19
Francoska pahovka	18	Pokončna stoklasa	24
		Esparjeta v lušč.	10

Zmesi travnega in detelnega semena, sestavljena po strokovnih navodilih iz zgoraj imenovanih vrst stanejo:

Štev. I. Za barski svet Din 19.—	
Štev. II. Za peščeno zemljo Din 19.—	
Štev. III. Za srednje zemljo Din 18.—	
Štev. IV. Za težko zemljo Din 18.—	

Mešanica za vrtove Din 20.—. Vse za 1 kg. Korenjevo seme, saarfeldsko, dolgo zlatorumeno po Din 36.— za kg.

Korenjevo seme, dolgo, zlatorumeno po Din 20.— za kg. Semenska pesa Mamuth, rdeča po Din 8.— za 1 kg.

Semenska pesa Eckendorfi, rumena po Din 8.50 za 1 kg. To seme je jamčeno pristno severnonemško, najvišje kaljivosti. Vreče iz jute, kakor poštnina, se posebej računajo po lastni ceni.

Semenska grahara, jara, po Din 3.50 za 1 kg. Semenski oves po Din 2.50.

Porzol, suho sredstvo za uničevanje snetjavosti, zavitek 200 gr po Din 20.—, očisti 100 kg semena.

Uspulun, sredstvo za namakanje žita proti snetjavosti po 250 gr, zavitek à Din 32.

Krmila.

Klajno apno v izvornih vrečah, težkih 50 kg po Din 2.75 za kg, na drobno Din 3.80 za kg.

Lanene tropine za 38/40% beljakovin in tolšče po Din 2.40 za 1 kg v vrečah po 50 kg.

Orehove tropine z 48% beljakovin in 8% maščobe po Din 2.60 za 1 kg v vrečah po 80 kg.

Ribja moka v originalni vreči 100 kg po Din 5.50 za kg, na drobno Din 6.50 za kg.

Ribje olje za živino v ročkah po 3 kg = 65 Din; se pošilja po pošti; v steklenicah po ¾ litra Din 14.—, v steklenicah po 1½ l Din 24; v posodo kupca po 18 Din za kg.

Živinska sol v vrečah po 50 kg za Din 82 (samo v Celju).

Pekl hrana za živino z vitaminom po Din 62 za kg.

Rudninski kamen za lizanje komad Din 12, aluminijasti obroček k temu Din 15.—.

Živinorejski in mlekarski predmeti.

Slamoreznica Köla H320 za motorni pogon po Din 3200.

Slamoreznice Borek: JS8 po Din 1380, VS10 po Din 1550 VFS12 po Din 1750, VFSR12 z verigo po Din 2000, VFS14 z verigo po Din 2000, Alpina 12 po Din 1800, HLC za ročni pogon ali motorni pogon po Din 2000, EAS za motorni pogon Din 3200, z varovalko Din 3500, EBSB za motorni pogon Din 3500, z varovalko Din 3800, Rapid 12 po Din 4100, z varovalko Din 4400. KS 2A za ročni pogon Din 1800.

Drobiljač (šrotar) „Gloria 3“ Din 3000, za oves EMO po Din 1900.

Reporeznica Borek EWC po Din 950 EWL po Din 700, EWO po Din 700.

Reporeznice, domače, male po Din 370, velike po Din 700

Telečji napajalniki po Din 100.—.

Gumijevi seski za napajalnike po Din 25.—.

Gobčni odpiralci Expres Din 150 za komad.

Posnemalnik Vega E za 75 lit. po Din 1200; G za 200 lit. po Din 3800.

„Baltic“ posnemalnik HF za 35 lit. Din 700, za 130 lit. s podstavkom Din 2750.

Pinje št. 1 za 5 lit. po Din 620, št. 2 za 10 lit. po Din 750.

Laktodensimeter (za določanje gostote mleka) po profesorju Gerberju po 40 Din.

Sirišče dansko originalno Hansenovo v prahu (iz Kodanjske), v škatlicah po 25 gr po Din 12, 50 gr po Din 20, 100 gr po Din 40, 500 gr po Din 180.

Brzoparilnik Alfa s pocinkanim kotlom, 50 literski po Din 1250; 80 literski po Din 1625.

Brzoparilnik Wema z bakrenim kotlom, 90 literski po Din 1700.

Brzoparilnik domači, s pocinkanim kotlom 60 literski po Din 850; 80 literski po Din 950.

Garkon zoper zivalske kožne bolezni 15 Din.

Živinozdravniški predmeti (češki izdelek); požiralnikove cevi za teleta Din 70, za goved po Din 220; trokarji za teleta po Din 70, za goved po Din 70, irigatorji kompletni (po 3 litre) po Din 80.—; irigatorji, kompl. (po 2 lit.) Din 70.—; škarije za obrezovanje parkljev Din 184; zaustavljači, poniklani Din 60; mlečni katetri Din 6.— in 12.—. Emaskulator Din 180.—; ravnalec za roge Din 160.—. Obroči za bike, poniklani po Din 26, navadni po Din 22; toplomer za merjenje vročine po Din 25 in 30; znamke za perutnino celoidne po Din —.25 za komad, aluminijaste z številkami po Din —.75 za komad, ušesne znamke za živino po Din 1.50 za komad.

Slivno, hlevski odpenjač komad Din 10.

Sadjarski in vrtnarski predmeti.

Arborin, sredstvo zoper drevesne škodljivce, v steklenicah po 1½ kg po Din 20, v ročkah po 3½ kg Din 50; v sodih po 100 kg po Din 9.— za kg, v sodih kupca po Din 10.— za kg; najmanj 25 kg.

Kultivatorji (ročni Kunde), à Din 28.—, 34.—, 40.—, Rapid motike s ploščnatimi noži I. Din 70.—, II. 75.—, s kotnimi noži I. 72.—, II. 76.—, s stranskimi noži I. 92.—, II. 98.—, domače kopačice po Din 15.—.

Solbar, zavitki po 1 kg Din 26, po 5 kg Din 22 za kg.

Mazavo milo à Din 10.— v posodi kupca.

Nosprasen, zavitki po 5 kg Din 24 za kg, 1 kg Din 30.

Agritox v posodah po eno šestnajstinko litra po Din 18, po četrt litra po Din 40.

Arsol po 500 gr po Din 25.

Sulfarol 500 gr po Din 25.

Cepilna smola v škatljicah po $\frac{1}{4}$ kg po Din 7; v škatljicah po $\frac{1}{4}$ po Din 13.—; $\frac{1}{2}$ kg po Din 25.—.

Garkon zoper rastlinske škodljivce 15 Din

Najboljši cepilni noži pripravljeni za vse načine cepljenja sadnega drevja od Din 33 do Din 102.

Brusni kamni za Kundejevo blago po Din 15.—, 25.— in 46.—.

Prvovrstni vrtni noži, (obrezači) od Din 50 do Din 54.

Navadne drevesne škarje za obrezovanje sadnega drevja in trt od Din 20 do Din 42.

Drevesne škarje za obrezovanje vrhov, rezanje cepičev in goseničnih gnezd Din 135 do 150, peresa k škarjam po Din 1.

Drevesne škarje Kunde od Din 40 do 190.

Drevesne žage Din 40 do 90.

Drevesne ščetke (krtače), za čiščenje debel in vej na starem drevju od Din 18 do Din 40.

Pasti za voluharje (kleščice), à Din 8.—, cevke à Din 10.—.

Strgulje za drevje po Din 26.—.

Ročna škropilnica „Nova“, $1\frac{1}{2}$ literska Din 160.—.

Škropilnice ročne, Perras, ponikljane 1 lit. Din 220. Podaljšane cevi za te škropilnice po Din 20.— za komad.

Škropilnice za sadno drevje in hmelj „Unikum“ od tvrdke „Nechvile“, ročno-prevozne z dvemi cevmi po 3 m, štirimi podaljševalnimi cevmi po 75 cm, 2 bambusovimi cevmi po 4 m in patentnim razpršilnikom Din 2400.

Samodelna nahrbtna škropilnica A. H. 20 tvrdke Nechvile po Din 1100. Vega, francoski sistem, po Din 1340.—, K, 8 litrov po Din 960.—, 12 litrov po Din 1040.—, 16 litrov po Din 1100.—, vse z 4 metersko bambusovo cevjo.

Sulfol (koloidalno žveplo) proti oidiju, 1 kg à Din 60.—.

Škropilnice. Filckove nahrbtne po sistemu Jessernigg po Din 600 komad, s pumpo na poteg po Din 600 za komad.

Razpršilnik Flick za visoko drevje po Din 110 za komad.

Razpršilnik Kovina, à Din 35.—.

Ročna škropilnica „Kleines Wunder“ Din 750.

Škarje za striženje melj od Din 40 do Din 120.

Arbocol lepilo za drevesne pasove 250 gr po Din 24, 500 gr po Din 40.

Papirnatil drevesni pasovi za lovljenje mrčesa po Din 3 za meter.

Papir za lepljive pasove po Din 0.50 za meter. Dobi se v ovitkih po 50 metrov.

Tobačni izvleček v sodih po približno 200 kg po 5 Din kg na drobno v pločevinastih kantah po 4 in pol kg vsebine po 40 Din, v steklenicah po 2 kg po 15 Din in po 1 kg po 8 Din z embalažo vred. Po pošti se razpošilja le pločevinaste kante.

Rafija ličje, kg po 18.— Din.

Vilaste lopate za rahlanje zemlje po Din 90.

Vrtne zalivalke „Jalag“ 10 lit. Din 160, 12 lit. 180, 14 lit. Din 200, 16 lit. Din 215, 3 lit. Din 155.

Wilbis-mast zoper zajce Din 21.

Zelio pasta Din 22.

Vinogradniški in kletarski predmeti.

Azbest Clarit za čiščenje vina po Din 80 za kg.

Bernadotov vinometer, originalni, à Din 40 za 1 komad.

Kalimetabisulfit v tabletah po 10 gr, à Din 1.—, 1 kg

Din 80.—.

Eponit za čiščenje vina po Din 45 za kg.

Saloldin (antiklor natrijev tiosulfat) v sodih po ca 300 kg. a Din 5.60 za 1 kg, v manjših količinah po Din 6.— za 1 kg.

Uranija zelenilo v zavitkih po 1 kg a Din 60, po $\frac{1}{2}$ kg po Din 33.—, v zavitkih po 15 dkg Din 15.—.

„Stopp“ nastavke za škropilnice (hipni zatvor iz medenine) sistem Fr. Nechville po Din 140.

Trtne škropilnice, bakrene original Vermorel Din 440.—, Original Austria Din 440.—, Original Supérieur Din 400.—, Vermorel domača Din 300.—, Austria domača Din 300.—, Universal Din 400.—, Chaudoir Din 400.—, Hofferton Din 400.—, Non plus ultra Din 360.—, Salvator Din 400.—, Jubila Din 500.—.

Potrebščine k škropilnicam: kolenca po Din 10, razpršilnik Deut po Din 130, navadni razpršilnik po Din 16. Prehodna ploča z brizgalno cevjo s cedilom po Din 80 za komad.

Gumljeve cevi za škropilnice 10×3 po Din 13.—, 13×3 po Din 16.—, drobne za vino po Din 7.— za meter.

Gumljeve kroglice po Din 2.— do 2.50.

Gumljeve plošče po Din 10.— za 1 komad.

Žveplovi trakovi na azbestu po Din 16 za kg.

Žveplalnik za sode po Din 60 za komad.

Žveplalnik, ročni, a Din 65 za 1 komad.

Opozarjamo vse naročnike, da smo znižali cene slamo-reznicam, travniškim branam, trtnim škropilnicam l. t. d.

Poljedelsko orodje in stroji.

Gnojilne sesalke (gnojne pumpe) 330 cm po Din 880, 360 cm po Din 900, 390 cm po Din 920, 420 cm po Din 950, 450 cm po Din 970, 290/420 cm po Din 1080.

Gnojilne črpalke, domači izdelek, v dolžini 3 m Din 600, 3.30 m Din 6.35, 3.90 m Din 705, 4.20 m Din 740, 4.50 m Din 775.

Gnojilne sesalke F 400 Din 980 F 450 Din 1000.

Gnojilna sesalka „Kremžar“, dolžina 3 m Din 1250, 3.5 m po Din 1300; podaljšek 1.50 m Din 250.

Razpršilnik za gnojilne sode po Din 98.—.

Robkač za koruzo EMR po Din 1000, mali ročni po Din 80.

Lopate za šitiranje po Din 24.

Lopate za nakladanje po Din 24.

Grablje železne, 10 do 16 zob po Din 12.50 do 20.

Vile železne, s tremi rogli po Din 14, s štirimi po Din 18. Vile garantirane, s štirimi rogli po Din 25, s tremi rogli Din 23.

Sackovi plugi in pluzni deli:

D10MN po Din 1050, D9SS po Din 1100, D8MN po Din 1000, D7MN po Din 900.— s pluzno na vijake Din 1250.—, D6MNR 750, D5MNR Din 700, dvojni obračalni plug BW5 po Din 1650, dvobrazdni plug ZH9 po Din 1520, obračalni plug NW5 po Din 1130, NW7 po Din 1150. Plug D6X po Din 730, E6WN po Din 730, dvobrazden lahki ZRB6 po Din 1100.—.

Osipalnik DHUN po Din 700. Osipalnik BHR a Din 400.

Glave D9SS po Din 410, D8MN po Din 400, D7MN po Din 300; D6MN po Din 270; SUN na dve brazdi 420 Din, osipanje 300 Din; HN7 po Din 470, osipalnik DHUN po Din 480, Glave L5 po Din 200, L6 po Din 220, H6WN po Din 260, URB4 za lesene pluge po Din 150.

Lemeži za D7 po Din 30, za D6 po Din 25, za obračalne pluge po Din 35.

Plazi za D6 in D7 po Din 15 za komad.

Črtala za D8 po Din 30, za D7 in D6 po Din 25.

Deske za D7MN po Din 100; za D8MN po Din 135.

Prevozna priprava za D7, D6 po Din 190.

Trodelni marher za saditev krompirja Din 520.

Kultivator FZBVR s 7 noži po Din 1600, z 9 peresnimi noži po Din 1700.

Pluzna z peresnim podzemeljskim rahljačem sistem Bendhaak po Din 1.200.

Pluzna na vijake po Din 650.

Pluzne, enokolesne po Din 170.

Brzoklepalnik „Stubaler“ po Din 370 za komad

Brane:

Dvodelna njivska brana 4b, široka 166, težka 62 kg a Din 700. Trodelna njivska brana IVa, široka 2.50 m, težka 92 kg Din 1300. Dvodelna njivska brana I, široka 2 m, težka 88 kg, Din 1350. Trodelna njivska brana Ia, široka 2.25 m, težka 107 m, Din 1450. Dvodelna brana 18 Din 450.—.

Travniške brane z zvezdnimi členki Z. 1. široke 1.50 m, težke 44 kg Din 640. Z 2 široka 1.85 m, težka 52 kg po Din 710. Z 3, široka 1.50 m, težka 50 kg po Din 700.

Travniške brane z noži N 3, široke 1.80 m, težke 78 kg Din 930. N 2, široke 1.50 m, težke 67 kg po Din 820.

Kombinirana trava in njivska brana KW1, dvodelna, široka 1.50 m, težka 60 kg po Din 950, njivska brana KW2, široka 2.25 m, težka 88 kg, trodelna po Din 1350.

Brane na krožnike SEIOL Din 3500.

Planeti št. 8 — kot okopalnik, osipalnik in kultivator, globočina izpremenljiva, teža okoli 40 kg, Din 650, ročni po Din 160.

Izluščevalce za deteljo EVSM Din 1200.—.

Triljerji (originalni Heidovi), razr. II/2 po Din 3450, V/2 po Din 4850, II/1a po Din 2350.

Sejalni stroj Sack 1.50 m širok, devetvrstni BETTA po Din 4550; sejalni stroj Sack 1.50 m širok, enajstvrstni BETTA po Din 4800, H9 po Din 2.700.

Pracnerjev sejalni stroj Budućnost, trinajstvrstni po Din 4500, petnajstvrstni po Din 4800.

Senior ročne sejalnice H po Din 920, L4 po Din 1.150.

Vitelj (gepelj) GEF po 2500 Din; transmisija za vitelj E po Din 1630, D800 po Din 540.

Bencin motorji Lorenz $2\frac{1}{2}$ —3 KS Din 8000, 3—4 KS Din 10.000, 3—4 KS stabilni Din 9000, 4—5 KS prevozni Din 14.000.

**LANENO OLJE, FIRNEŽ, BARVE,
LAKE, KIT, LANENE TROPINE**

ter vse v to stroko spadajoče blago prvo-
vrstne kakovosti po solidnih cenah in
točni postrežbi, najugodnejše kupite pri
domačem podjetju

MEDIC-ZANKL

tovarne olja lakov in barv
družba s o. z., lastnik **FRANJO MEDIC**

Centrala v Ljubljani, podružnice v Mariboru in Novem
Sadu. — Tovarne v Ljubljani, Medvodah in Domžalah.

POSJOJILNICA V MARIBORU

I. L. S. S. Z.

NARODNI DOM

Telefon 21-08. Ustanovljena 1882.

Obrestule nevezane hranilne vloge po 5%,
vloge proti 3 mesečni odpovedi po 6 1/2%

Stanje hran. vlog nad Din 90.000.000.--

Rezerve značalo nad Din 6.000.000.--

Posojila dale članom na vknjižbo po
8% na osebno poroštvo po 9%.

J. BLASNIKA NASL.

UNIVERZITETNA TISKARNA

LITOGRAFIJA OFFSETTISK KARTONAŽA

ZALOŽNIŠTVO VELIKE PRATIKE

VREČICE ZA SEMENA

NAJSTAREJŠI GRAFIČNI ZAVOD JUGOSLAVIJE
IZVRŠUJE VSE TISKOVINE NAJCENEJE IN NAJBOLJ SOLIDNO
USTANOVLJENA LETA 1828

M *Najuspešnejše sred-
stvo za refo domače
žitne je brezdomno*

ki pospekuje rast, odebelitev in oma-
stitev domače, posebno kladne ži-
tine. — Jasen dokaz neprecenljive
vrednosti »MASTINA« so brezšte-
vilna zahvalna pisma.

Cena: 5 škat. 46 Din.
10 škat. 80 Din.

LEKARNA TRNKOCZY
LJUBLJANA, MESTNI TRG ŠTEV. 4.
(Zraven Rotovža.)

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3
je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 480.000.000 Din.

Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina z vsem
svojim premoženjem in z davčno močjo.

Vse naložbe obrestuje kar najbolj ugodno. — Posojila se
dovoljujejo na posestva, menice in vrednostne papirje čim
najceneje. — Za male trgovce in obrtnike ima posebno
kreditno društvo, za pupilarne naložbe pa **sodni de-
pozitni oddelek**. Za varčevanje mladine izdaja **domače
hranilnike**. Za pošiljanje denarja po pošti pa svoje
položnice.

Telefon št. 2016 in 2616.

Poštni čekovni račun št. 10533.

Uradne ure za stranke so od 8. do 12. in pol.

SADJARJI Uporabljajte za zimsko in
pomladansko škropljenje sadnega drevja

ARBORIN

ki Vam zatre vse škodljivce

Arborin izdeluje

„CHEMOTECNA“

družba z o. z.

LJUBLJANA, MESTNI TRG 10

(na dvorišču veletrgovine A. & E. Skaberne)

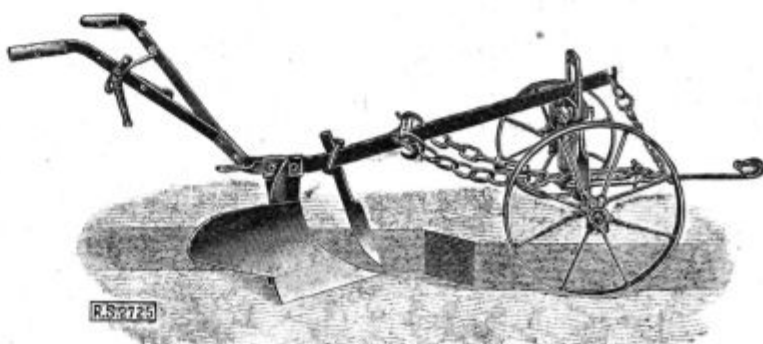
RUD. SACK

tovarna poljedelskih
strojev in orodja

LEIPZIG.

Podružnica: **WIEN.**

Sackove stroje ima v zalogi:
Kmetijska družba v Ljubljani.

Varčevanje na pravem mestu.

Alojzij Sterman.

V današnji krizi se posebno nam kmetovalcem splošno in od vseh strani priporoča **nujno varčevanje**. In mi kmetje ta nasvet žal še v preveliki meri, toda večkrat na nepravem mestu uvažujemo. Mnenja smo namreč, da bomo tako srečno živeli, kakor naši predniki le tedaj, če bomo njim enako varčevali, t. j., če ne bomo kupovali niti umetnih gnojil, niti tečnih krmil, niti raznih kmetijskih strojev itd., četudi so v današnjem kmetijskem gospodarstvu neobhodno potrebni.

Res je: **varčevati moramo, skrajno varčevati, toda na pravem mestu**. Pri tem se moramo vedno vprašati, je-li nam prihranek ali pa izdatek donese kako dejansko korist ali ne. Prav je n. pr., da se omejimo pri izdajanju denarja za nepotrebne stvari, kakor so: pijača, tobak, razkošna obleka, ki ni za kmetskega človeka in ne za kmetsko delo itd. Posebno poslednja potrata se je v zadnjih letih med našo kmetsko mladino tako razpasla, da jo je treba čim bolj omejiti.

Ni pa na mestu varčevanje pri naročinah za **strokovne liste**, kakor so: „Kmetovalec“, „Sadjar in vrtinar“ in drugi. In čudno, ravno tozadevno se največkrat slišijo izgovori, češ, ne zmoremo naročnine, ker moramo varčevati. Toda tako varčevanje ni koristno, kajti samo en primeren članek v strokovnem listu nam včasih odpre pot v pravo smer našega gospodarstva in nas dovede do novega vira dohodkov. Kar smo torej izdali za tak list, nam je s tem stotero povrnjeno.

Ravnotako se ne smemo omejevati pri nakupu **umetnih gnojil**, kajti vanje vložen denar se nam vedno še najbolje obrestuje. Posebno travniki so hvaležni za ta gnojila, ker ž njimi dvignemo pridelke košnje, izboljšamo živino, pomnožimo hlevski gnoj in končno dobimo na ta način bogate pridelke tudi iz naših njiv.

Varčevati ne smemo pri nabavi sredstev za zatiranje škodljivcev, kmetijskih strojev in drugih potrebščin, ki zvišujejo pridelke naše zemlje. Denar, vložen v te predmete, ni zavržen, ampak se povrne v drugi obliki in poveča dohodke našega gospodarstva.

Toda, ne samo pri denarnih izdatkih, temveč **tudi pri raznih gospodarskih predmetih je varčevanje umestno**. Štediti moramo z gnojem, z gnojnico, s kompostom, s krmo, kurjavo itd. Paziti moramo namreč, da se nam od njih ničesar ne izgubi iz gospodarstva, da ne gre v izgubo niti drobec hlevskega gnoja, niti kapljica gnojice. Hlevski gnoj lepo spravimo na gnojišče, ga stlačimo in s tem zavarujemo pred izgubo redilnih snovi, ter ga pustimo, da se dobro uleže. Gnojnico izpeljimo iz hleva in z gnojišča v gnojnično jamo, da se tam zbira za poznejše gnojenje. Izvožena na travnik, se nam ne bo obrestovala samo po 4%, temveč po 50—80%.

Vse drugo, kar ni za gnoj: blato, smeti, listje, sploh vse, kar se valja po naših dvoriščih, spada na **kompost**. Kompost naj bo kot rezervni zaklad, s katerim bomo gnojili v sedanjih, za denar tako težkih časih. Če gremo po vaseh, opazimo, koliko takih malovrednih snovi leži okrog in se izgublja, namesto da bi jih naši kmetovalci spravili na kompostni kup, ki jim bo izvrstno zalegel pri gnojenju travnikov.

Še eno precejšnje **zapravljanje opazimo pri nekaterih gozdnih posestnikih**, ker ne pazijo, ko prodajajo les, ali ga sekajo za dom, ali za kurjavo. Namesto da bi posekali samo kriva in bolna drevesa, ali pa taka, ki ovirajo razvoj mlademu naraščaju, poderejo vse vprek, kar jim pride pod roko. Posledice so zanemarjeni gozdovi, ki izgubljajo na dobičkanosti od leta do leta, namesto da bi njih vrednost rastla. Z gozdom moramo pravilno ravnati, štediti z najlepšimi debli, odstraniti pa ono, kar ne more pridobiti na vrednosti. Nadalje, če smo posekali les, pospravimo vse odpadke drevja, kakor so: veje, trske in sploh vse, kar se količkaj da porabiti, kajti vsaka stvar ima svojo uporabnost. V tem pogledu je štedenje zelo priporočljivo.

Kot kmet imam sam dovolj prilike opazovati, kje se zapravlja in razmetava in kje bi bilo umestno varčevati in štediti, zato podajam te nasvete svojim tovarišem. Če hočemo vsaj brez velike škode prestati današnjo krizo, ki ne bo večno trajala, moramo v našem gospodarstvu uporabiti vse pripomočke, da zvišamo pridelke in jih izboljšujemo, varčevati pa povsod tam, kjer si lahko kaj prihranimo, ne da bi trpelo naše gospodarstvo na zmanjšanju pridelkov.

POLJEDELSTVO IN TRAVNIŠTVO

Še splošno poljedelstvo.

Ing. P. Simonič.

K oceni mojega „Splošnega poljedelstva“, ki je izšla v 2. številki tega lista od g. ing. Sadarja, bi rad dostavil nekaj pripomb. Predvsem moram reči, da sem sam želel stvarne in strokovne kritike in da me vsako objektivno in blagohotno opozorilo na napake mojega spisa le veseli. Zavedam se tudi, da knjiga ni brez napak in da bi sedaj, če bi zopet pisal, marsikaj drugače postavil in povedal. Toda delal sem v naglici in preobložen s službenimi posli.

Vendar moram opozoriti g. Sadarja, da ni razumel in — zdi se mi — ni hotel razumeti namena te knjige, ki sem v njej hotel obravnavati vprašanja splošnega poljedelstva tako, da bi knjiga ne vsebovala samo najnujnejši a b c te stroke, ampak tudi stvari, ki bi zanimale naprednejše kmetovalce, ki že poznajo osnovne pojme, bodisi iz kmetijske šole ali pa iz knjig in strokovnih listov. Takih kme-

tovalcev pa imamo danes, hvala Bogu, zelo veliko in ti tudi potrebujejo primerne čitve.

Zato ne morem razumeti, zakaj zamerja g. Sadar knjigi, da opisuje n. pr. pojem PH-stevila. Danes se dobijo že prav enostavni kolorimetrični pehametri, kakor jih n. pr. razpošilja Agrikulturno kemični urad v Zagrebu. Naš kmetovalec pa niti ne bi smel razumeti, kaj pomenijo te stevike. Ali moramo res držati našega kmeta v nevednosti in duševni odvisnosti? Saj tudi razlagamo po kmetijskih in celo po ljudskih solah o drugih enotah, n. pr. o kalorijah, atmosferah itd. Po Sadarjevem tega tudi ne bi smeli. Nasi ljudje so precej bolj izobraženi in ukaželjni, kakor si to misli g. Sadar in lahko bi tudi on vedel, dasi sam ni iz kmetijske hiše, da naš kmet ni tako zelo zaostal.

Isto kar o PH-stevilih, velja o Mitscherlichovi in Neubauerjevi metodi. Če sta nakratko opisani, vendar ne more biti odveč, posebno še, ker uporabljajo Neubauerjevo metodo v Rušah. Da pa nisem omenil, da preiskujejo zemljo po njej v Rušah, je enostaven vzrok ta, da tedaj, ko sem pisal, ruska tvornica te metode se ni izvajala, pozneje pa vsled tiskarskih zaprek tega nisem mogel več vrniti.

Sicer sem pa one odstavke, o katerih sem vedel, da so za preprostega kmetovalca težje razumljivi, dal v droben tisk, da bi s tem čitatelja že vnaprej opozoril, da čitanje tega odstavka ni ravno neobhodno potrebno za razumevanje ostale snovi; tako tudi odstavek o ruski pedološki šoli, ki je S. tudi odveč.

Vsi ostali moji kolegi brez izjeme, ki so mi svoje misli o knjigi pismeno, bodisi privatno, bodisi javno v ocenah izrazili, ali ki sem ž njimi imel priliko govoriti, so bili ravno nad temi, dosedaj omenjenimi odstavki najbolj zadovoljni. Še najbolj čudno se mi zdi, da bi naš kmetovalec niti ne smel vedeti, kako ravnati z motorno mlatilnico, ki jih je že toliko po deželi. Prvič pa slišim, oziroma čitam, da se samovlagač ni obnesel.

Kar se tiče terminologije, povem g. Sadarju, da so se o njej povoljno izrazile osebe, ki so mnogo bolj poklicane to presojati kakor on.

Kako neobjektivno in neresno je S. pisal to oceno, se pa najbolj vidi iz stavka, v katerem se obregne celo ob Vinarsko in sadjarsko šolo, češ, da naj ostane tista ročna sejalnica kar v zbirki vinarske šole, ker da drugam itak ne sodi. Kaj mu je vinarska šola na poti, res ne vem.

Dasi je eno ali drugo v tej oceni upoštevanja vredno in bi me nekoliko obširnejša objektivna ocena v resnici veselila, četudi bi javno pokazala razne nedostatke in pomanjkljivosti, moram pa zafrkljivi in obenem pokroviteljski ton te kritike odločno zavriniti. Prvič se je zgodilo pri nas, da je bila kaka strokovna knjiga na tak način ocenjena, dasi je bila od vseh drugih strani zelo simpatično sprejeta.

Njivska kultura fižola.

Ciril Dolenc.

Prihaja pomlad in ž njo tudi skrb za saditev fižola, ki je pri nas važna gospodarska rastlina. Pridelujemo ga največ po vrtovih ali pa po njivah kot vmesni pridelek med krompirjem ali koruzo. Vse premalo pa polagamo važnost na fižol kot čisto njivsko kulturo. In vendar zasluži z ozirom na nje-

govo gospodarsko važnost večjo pažnjo. Naravno je, da je za njivsko saditev primeren samo nizki fižol, ki ne potrebuje kolja.

Fižol spada med rastline metuljnice, ki imajo to posebno lastnost, da izrabljajo dušik iz zraka s pomočjo bakterij (bazilus radicola Beyer), ki se nanajajo na koreninah. Na ta način bogate zemljo z dušikom in jo usposobljajo za naslednjo setev, ker izboljšujejo zemljišče.

Fižolu prija lahka, pa tudi srednje težka, dobro zrahljana zemlja, ki se hitro ogreva. Kar se tiče podnebja, ljubi sicer umerjeno toploto, zdrži pa tudi daljše trajajočo sušo. Zemlja mora biti dobro obdelana in po možnosti že z jesensko praho za to pripravljena; sicer pa zahteva fižol isto obdelovanje in nego kakor koruza.

Glede uvrstitve v gospodarski kolobar fižol ni izbirčen; sledi lahko vsakemu njivskemu pridelku, pa tudi po samemu sebi ga lahko sadimo. Za fižolom pa vrstimo rastline, ki dušik izrabljajo, katerega je fižol nakopičil v zemlji. Pšenica, sejana po fižolu, zelo dobro uspeva, bolje še kakor po koruzi.

Fižola ne smemo prezgodaj saditi, nikakor ne pred drugo polovico aprila, ker je zelo občutljiv proti mrazu; ako je zemlja premrzla, tudi slabo kali in seme lahko gnije. Razen tega ga pozna slana lahko uniči. Gnojiti ni treba fižolu naravnost s hlevskim gnojem; pač pa je zelo hvaležen za superfosfat (200 kg) in kalijevo sol (100 kg na oral).

Na manjših površinah sadimo fižol v jamice, na večjih pa s strojem v vrste, ki so po 60 cm ena od druge oddaljene. V vrstah naj pade na vsakih 5 cm po eno zrno. Zadostuje, da je zrnje pokrito z zemljo do 2 cm.

Pri bolj težki zemlji je bolj priporočljiva saditev v jamice kakor pa v vrste. Ako sadimo v taki zemlji fižol na večji površini, povlečemo s črtalom (to so lesene v to svrhu pripravljene grablje) po dolgem in počez vrste po 60 cm oddaljene in tam, kjer se križajo, napravimo jamice in posadimo vanje po 10 do 12 zrn.

Negovati moramo fižol za časa razvoja z rahljanjem zemlje in uničevanjem plevela. Okopalniki so torej pridno na delu; pri večji površini izvajamo to s konjskim kultivatorjem; tudi osipavanje je koristno.

Pridelek fižola je lahko dvojen: zelen v stročju ali dozorel v zrnju. Kakor se tozadevno odločimo, zavisí izbira vrste semenskega blaga. V bližini mest, trgov, zdravilišč, letovišč, industrijskih krajev in tvornic za konzerve se bomo odločili za zeleni pridelek, ki gre najprej in najbolje v denar. To bi morali uvaževati posebno na Gorenjskem, kjer sploh primanjkuje zelenjave in sočivja.

Poznam tvornico za zelenjadne konzerve iz predvojne časa v Lubicy Królewskiej v Galíciji v bližini Raweruske, ki je zasadila ogromne njivske površine fižola, graha in špargljev, jih tam konzervirala in razpošiljala celo v naše kraje. Tudi pri nas bi morali razmišljati o takih podjetjih, in sicer kmetijski pridelovalci skupno z industriji.

Uvoz fižola v stročju v Nemčijo je zelo velik, toda le iz Italije, Francije in Nizozemske. Znabiti bi se poskusilo tudi v naših krajih z njivsko kulturo uvesti izvoz takega fižola v Nemčijo. Seveda bi v tem primeru morali pridelovati take vrste fižola, kakor ga tam zahtevajo. Vsekakor je pridelovanje

fižola v stročju zelo važno vprašanje, ki ga je treba dobro premisliti.

Pa tudi **fižol v dozorelem stanju v zrnju** je zelo važen pridelek za prehrano naših krajev. Pri krompirju je važno hranilno sredstvo škrob, pri fižolu pa rastlinska beljakovina, ki je sicer podobna živalski (mesni) beljakovini in se razlikuje samo v tem, da ni tako prebavljiva.

V kolikor pridelamo fižola odveč, gre v tujino in kot semensko blago celo čez morje; največ ga pa izvažamo v Italijo in v Francijo. Glede prevoza je fižol sposoben za še tako oddaljene kraje, po suhem in po vodi. Tržišč za naš fižol je dovolj, danes že v 14 državah.

Pri pridelovanju se moramo ozirati na naše **domače vrste**, predvsem na „ribničana“, „prepeličarja“, „mandalona“; na Štajerskem pa na „zeleni okrogli“ in na „zeleni dolgi fižol“; izmed visokih vrst pa na „cipro“ in „koks“.

Dočim imata Gorenjska in Štajerska precej prevržen (degeneriran, zbastardiran) **prepeličar**, ima Črni graben in do malega vsa Dolenjska prav lep in pravilno oblikovan, lepo rdeče črtan fižol te vrste.

Pravtako je z **ribničanom**; tudi tega bi bilo obnoviti s semenjem iz ribniške doline. Izvozniku je naravnost težko pri slabi kakovosti sedanjega gorenjskega ribničana doseči povoljno ceno. In ravno za to vrsto, ki jo tujina tako ceni, je treba nekaj ukreniti, kajti na stotine vagonov ribničana gre letno iz naših krajev v tujino.

Kdor se zanima za gojitev tistih zlahtnih vrst fižola, ki se uživajo v stročju, naj se obrne na tvrdko Sever v Ljubljani, ki je pripravljena dati potrebno seme brezplačno na razpolaganje in napraviti z vsakim gojiteljem pogodbo, da prevzame jeseni ves pridelek in plača nizki fižol po 5 Din, visokega pa po 7 Din za kg. Pri teh cenah se bo našemu poljedelcu gojitev fižola vsekakor izplačala.

Gnojilni poskus pri krompirju na izčrpanem travniku.

Ing. R. Lah.

Izčrpane, osušene, kisle in močvirnate travnike najbolje pomladimo ali obnovimo tedaj, ko smo odstranili z njih odvišno talno vodo. Na takih zemljiščih po možnosti že poleti ob suši s plitvim oranjem preobrnemo travno rušo, potrosimo nanjo vsaj 1000 kg apnenega prahu, jeseni jih pa globoko preorjemo. Po možnosti jih že tedaj močno pognojimo s hlevskim gnojem; če pa tega ne zmoremo, potem navozimo spomladi dobro vležanega gnoja. Nato zasadijo prostor s krompirjem. S tako obdelano zemljo in s pridnim okopavanjem in pletjem krompirja očistimo tla plevelnih rastlin in kislih trav. Prihodnje leto je zemlja že pripravljena za setev ovsu in travne mešanice, ki naj pomladi rušo. Na tak način dobimo umetne travnike, ki nam z bogatimi košnjami povrnejo vse stroške za to delo.

Mnogokrat pa nam primanjkuje hlevskega gnoja, da bi mogli z njim zvišati redilno moč v taki zemlji. V takih primerih si lahko pomagamo tudi z umetnimi gnojili, ki dajo večkrat naravnost sijajne uspehe, kakor priča naslednji gnojilni poskus pri krompirju na izčrpanem travniku, ki ga je izvedel g. Anton Umnik, posestnik v Šenčurju pri Kranju.

Njegov travnik je bil dodobra izčrpan ter je dajal tako malo sena, da je komaj izplačal košnjo. Prvič ga je preoral in ga tudi prvič pognojil z umetnimi gnojili ter na njem izvedel gnojilni poskus pri krompirju na osmih parcelah po 500 četvornih metrov vsaka. Zaradi večje gotovosti so bile po dve parceli enako pognojene z umetnimi gnojili. Spodaj navajamo uspehe tega gnojenja, izračunane na 1 ha površine, da jih je lažje primerjati.

Za gnojenje krompirja je vzel g. Umnik apneni dušik, superfosfat in 40 odstotno kalijevo sol. Dve parceli sta ostali negnojene, dve sta bili nepopolno gnojene z apnenim dušikom in s superfosfatom; dve istotako nepopolno s superfosfatom in kalijevo soljo, dve sta pa dobili polno gnojenje: apneni dušik, superfosfat in kalijevo sol. Pridelek krompirja na teh parcelah je bil:

Štev. parcele	Uporabljena gnojila kg	Na 1 ha je bil pridelek krompirja v stotih	Povprečno	Večji pridelek sena	Čisti dobiček gnojenja Din
1 8	Negnojeno	56 56	56	—	—
3 6	apneni dušik 200 superfosfat 400	112 120	116	60	3970
4 5	superfosfat 400 kalijeve sol 200	118 112	115	59	3980
2 7	apneni dušik 200 superfosfat 400 kalijeve sol 200	136 122	129	73	4670

Krompir je računil po 80 para za kg, apneni dušik po 215 Din, superfosfat po 100 Din in kalijevo sol po 170 Din za 100 kg.

Ta poskus nam priča, da se da tudi na izčrpanih travnikih z umetnimi gnojili doseči pri krompirju prav lepe uspehe. V navedenem primeru se je pridelek več nego podvojil in zato tudi bogato poplačal umetna gnojila.

Toda pri tem je treba še nekaj poudariti. Z navedenim gnojenjem se namreč ni samo zvišal pridelek na krompirju v istem letu, ampak se je obenem tudi zemlja tako izboljšala, da je dala v drugem letu brez posebnega gnojenja večji pridelek na ovsu in bujno rast trave. Umetna gnojila večinoma ne učinkujejo samo v tistem letu, ko se jih trosi, ampak njih vpliv sega še v naslednje leto. Ze s tega vidika je treba presojati njih dobičkanost.

Kdor hoče torej svoje slabe travnike izboljšati, bo moral vsekakor žrtvovati nekaj za umetna gnojila in pozneje za travna semena, zato bo pa dosegel take pridelke, da mu ne bodo samo povrnilo izdatkov za gnojila in semenje, ampak bo imel pri tem še precejšnji dobiček.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 6. Imam njivo, na kateri postane repa vsako leto „čilava“. Na repni korenini nastanejo male in večje grče, v katerih se razvijejo črvi. Tako napadena repa rada gnije, se ne debeli in mnogo se jo posuši že na njivi. **Zakaj je repa „čilava“?** (M. D. v R.)

Odgovor: Bolezen na repi, ki jo vi opisujete, povzroča hrošč kljunotaj (*Ceutorrhynchus sulcicollis*). Mali hrošč zalega jajčeca na zelje in repo in na plevelne rastline iz družine križnic. Iz jajčec se izležejo ličinke, ki jih vi imenujete „črve“ in ki povzročajo s svojim objedanjem, da nastanejo „na repni korenini male in večje grče“. Da se vam škodljivec ne bo širil naprej, porabite čim prej napadene rastline, jeseni, ko

boste spravili repo, pa sežgite vse „čilave korenine“. Skrbno je treba tudi zatirati divjo repico, redkvico in ogrščico.

Ing. P. S.

Vprašanje 7. Pod lupino fižolovega zrnja najdemo letos bele črvice, ki mirno spe, okrog sebe pa imajo v moko zdrobljeno fižolovo jedro. Tega nismo poprej opazili, ampak šele letos. Fižol ima na zunaj, kjer leži ličinka zvita, malo črno piko. Tak fižol seveda ni za prodajo. Kako se ubranim črva „fižolarja“? (I. Š. v A.)

Odgovor: Na grahu, bobu in fižolu žive sorodni škodljivci hrošči iz plemena bruchus, to so bruchus pisi, bruchus atomarius in bruchus rufimanus, ki bi jih slovensko imenovali grahar, bobar in fižolar. Da je tudi na vašem fižolu ta škodljivec, prav jasno kaže dejstvo, da ima fižol „na zunaj, kjer leži ličinka zvita, malo črno piko“. Razvoj hrošča, ki je ravnotak kakor graharjev, je sledeči: Samica zaleže jajčeca spomladi, ko odcvete fižol in se dela prvo stročje. Izlegle ličinke se zarijejo v mlado zrnje, a ker se zelo počasi razvijajo, doraste zrno do normalne velikosti. Preden se razvita ličinka v zrnu zabubi, ga izdolbe prav do kože, tako da se vidi to mesto na kožici kot črna pika. Šele spomladi izleti na tem mestu hrošček. Preden sadite fižol, ga namočite v petroleju. Škodljivca uničite tudi, ne da bi škodovali kalivosti zrnja, s segrevanjem v peči ali v sušilnici pri 50° C 24 ur. Zelo enostavno ga uničite tudi na ta način, da ga pustite v 20 do 25° C toplem prostoru 4—6 dni. S tem ga prisilite, da zapusti zrnje, nato ga pa presejte nad vodo ali petrolejem.

Ing. P. S.

Vprašanje 8. V žitnici in v drugih shrambah mi delajo podgane veliko škodo. Zatiral sem jih že na razne načine, vendar brez uspeha. Kako naj uspešno zatrem podgane v žitnici? (L. V. v R.)

Odgovor: Ako so se zaredile podgane v žitnici in v drugih shrambah v taki meri, da jih ni mogoče zatreti z običajnimi sredstvi, potem je najbolje, da se poslužite **Zelio-paste**. Je to hudo strupena zmes, ki jo dobite pri Kmetijski družbi. (Glej inseratni del!) V ta namen skuhajte krompirjev močnik, ga zastrupite s Zelio-pasto ter ga nastavite v posebne krmilnice za podgane. Krmilnica je napravljena kakor navaden zaboj z vhodno in izhodno luknjo, v katerega more priti podgana, drugim živalim je pa vhod neomogočen. Lahko pa namažete tudi Zelio-pasto s treščico previdno na kosček kruha ali slanine, slanikove glave itd. ter položite na gotova mesta. Zelio-pasta se je pri zatiranju podgan kakortudi voluharjev ali krtic v sadonosnikih najbolje sponesla. Morate pa biti previdni pri ravnanju s tem sredstvom, ker je hud strup.

Fr. K.

SADJARSTVO IN VRTNARSTVO

O puščanju sadnega drevja.

Jos. Priol.

Mnogokrat opazimo pri mladem drevju, da ni pravega razmerja med deblom in krono. Dočim se razvija vrh normalno, je deblo videti slabotno ter je koža na njem močno napeta. To se dogaja zlasti pri drevju, ki je stalo poprej precej gosto v drevesnici in je bilo obsončenje debel več ali manj pomanjkljivo. Ko posadimo take rastline na stalno mesto v sadovnjak, je izpostavljeno deblo intenzivnim sončnim žarkom, vsled česar izgubi koža prožnost in se ne more raztezati v isti meri, kakor se deblo debeli. Drevo je zelo ovirano v nadaljnji rasti in niso redki primeri, da se pri močnem viharju šibko deblo prelomi zaradi teže krone, ali

teže sadja, ko nastopi doba rodovitnosti. Ako nč ne ukrenemo, razpoči često koža pri krepkorastem drevju na raznih mestih debela često samodejno, nakar se zacelijo rane v širokih brazgotinah. Narava nam kaže sama pravo pot in nas vabi, da ji priskočimo na pomoč.

Najprimernejši čas za puščanje je mesec april in začetek meseca maja. Prerano izvršeno puščanje bi utegnilo imeti za posledico, da na ranah stanišče pozebe in vsled tega se dolgo ne zacelijo. Pravtako nevarno je puščati prekasno, v drugi polovici maja in v juniju, ko se nahaja drevje v polnem soku. Zaradi bujne rasti se skorja odloči ter nastanejo velike rane, katerih celjenje se vleče skozi dolgo dobo. Poleti in jeseni ne puščamo več, ker bi se rane pred zimo ne zacelile v dovoljni meri in bi povzročil mraz občutno škodo.

Puščanje izvršimo tako, da prerežemo na senčni strani debela z ostrim nožem kožo od vej do koreninskega vratu. Pri močno zaostalih debelih lahko napravimo dve ali celo tri zareze. Zareze naj segajo v veje ter pomorejo zlasti slabotnejšim do ojačenja na njihovih osnovah. Namesto ene zareze po vsej dolžini debela, se more prerezati koža v več krajših, 30—40 cm dolgih, navpičnih zarezah, ki presegajo za par centimetrov ena drugo. Krajše zarez se celijo lažje in hitreje nego dolge in je nevarnost, da bi se koža odločila od debela, mnogo manjša. **Do cela nepravilno je puščanje s prečnimi zarezami ali zarezami v obliki križa (X), kakor ga nevešči sadjarji pogosto izvajajo.** Pri tem se prerežejo važne dovodne cevi v ličnatem delu kože, ki služijo dovajanju organskih hranilnih sokov iz krone po deblu navzdol v korenine. Vsled pomanjkanja organske hrane zaostajajo korenine v razvoju, kar utegne imeti usodne posledice za drevo ter povzročiti njegov pogin.

Pravilno in o pravem času izvedeno puščanje drevju nikoli ne škoduje in se zacelijo rane v nekaj tednih v širokih progah, tvoreč mlado kožo. Širina prog je najboljši dokaz za umestnost in potrebo puščanja, kajti čim širji so trakovi mlade kože, tem bolj je bila ta operacija potrebna in tem več koristi bo imelo od tega drevo. Blagodejni vpliv puščanja si razlagamo tako, da izzove rezica s svojim draženjem, kakor vsaka druga rana na drevesu, živahnejši dotok organskih hranilnih snovi, s čemur se dajavnost kambijalnega stanišča znatno poveča. Rana se spričo tega v kratkem zaceli, deblo se močno debeli, mlada, novonastala koža ima večjo prožnost nego stara ter omogoča raztezanje v naslednjih letih v istem razmerju, kakor pridobiva deblo na debelosti. Tako drevo izgleda kakor bi bilo pomlajeno in se odlikuje, ako dopuščajo drugi činitelji, po krepki, bujni rasti in temnozelenem listju.

Važno pa je, da prerežemo pri puščanju samo kožo, dočim mora ostati pod njo nahajajoči se les (belina) do cela nepoškodovana. Celjenje ran v lesu je dolgotrajno in se vleče često skozi leta in leta. Da tako puščanje drevju več škoduje nego koristi, ni treba posebej naglašati. Temu nedostatku se izognemo, da ne prerežemo kože skozi do lesa, marveč le zunanji trdi plutasti ovoj, dočim ostane spodnji ličnati del nedotaknjen. Ako bi se kdaj kaka rana izjemoma do zime ne zacelila, jo obdamo z mažo iz ilovice in kravjeka ter povežemo z vrečevino.

Puščanje se lahko raztegne na jablane, hruške, češnje, slive, češnje in višnje. Koščičarji so na splošno občutljivejši in se jih loti rada smolika, ako jih puščamo nepravilno in ob nepravem času. **Pravi čas za puščanje koščičastega drevja je konec aprila in začetek maja.** Debla ne prerežemo po vsej dolžini, marveč v presledkih tako, da se rezice presegajo. Pri breskvah in marelicah puščanje zaradi velike nagnjenosti k smoliki najboljše docela opustimo. Isto velja za orehe, pri katerih je ta operacija škodljiva, pa tudi nepotrebna.

V vseh primerih izvajamo puščanje šele potem, ko se je drevje po preteku 3—4 let na stalnem mestu dobro prijelo in ukoreninilo.

Pri starejšem drevju je potrebna večja previdnost, ker morejo nastati vsled odstopa skorje občutne rane, katerih celjenje je zelo težko in dolgotrajno. Vendar smo puščali na našem zavodu 30letne jablane in hruške s prav zadovoljivimi uspehi. Zadostna množina živeža v zemlji pospeši celjenje ran in pomore v znatni meri k popolnemu uspehu. Zategadelj je priporočljivo, da drevje, ki ga nameravamo puščati, poprej izdatno zagnojimo.

Puščanje je zelo učinkovito sredstvo za jačanje slabotnih vej v kroni. Kožo prerežemo na spodnji strani veje in podaljšamo rezico nekoliko po deblu navzdol. Marsikako vejo, ki bi šla morda zaradi neugodnega stališča v vrhu s časom po zlu, je mogoče na ta način rešiti in jo prisiliti k bujnejši rasti. Končno se poslužujemo puščanja tudi okrog večjih ran, ki so nastale vsled pozebe (zmrzlina), sončnih žarkov, raka itd. na deblu in vejah. Okrog rane napravimo zgoraj in spodaj kakortudi ob straneh potrebno število za pedenj dolgih zarez v navpični smeri v kožo, s čemur pospešimo dotok organskih sokov in s tem v zvezi celjenje rane. Tudi smoliko pri koščičastih sadnih plemenih ozdravimo na ta način v razmeroma kratkem času.

Važno pri zatiranju zimskega pedica.

Fr. Kafol.

Splošno je znano, da je samica pedica nekri-lata, ki zamore priti do vejevja samo po deblu, kjer leže potem svoja jajčeca. Najuspešneje jo zatiramo, ako prilepimo pravočasno okoli debla lepljive pasove, ki onemogočajo temu škodljivcu dohod v krono.

Sadjarji so potem prepričani, da jim pedic ne more škodovati, če je drevje pravilno opasano z lepljivimi pasovi. Čudijo se pa, da vkljub temu po vrhovih gomazijo včasih gosenice pedica, ko se razvija listje. Samice se namreč zberejo pod pasom in ne zlezejo vse na lim, ko pa pride čas za leženje jajc, jih izležejo pod pasom v špranje na skrita mesta. Ta jajčeca so skoraj s prostim očesom nevidna, začetkom svetlozelenkasta, sčasoma porjave in spomladi se izležejo iz njih gosenice, ki potem brez zapreke gredo na delo v krono, ker so pasovi že odstranjeni ali so se že posušili.

Da se sadjarji tudi tem neprilikam izognejo, je vsekakor priporočljivo, da drevesa temeljito očistijo in namažejo z 8 do 10% nim arborinom še sedaj, pa četudi so postala že muževna v kroni. To mazanje z arborinom spomladi na deblu prav nič ne škoduje drevesu.

Kumare.

Josip Štrekelj.

Za zgodnji pridelek kumar posadimo koncem marca seme v male cvetlične lončke, navadno po tri zrna ter jih postavimo na toplo kje v stanovanju, ali še bolje v tople grede. V prvi polovici maja posadimo rastlince, ko so se dovolj privadile zraka, v zemeljskih kepah na prosto. Za poznejši pridelek posadimo pa seme na prosto koncem aprila ali v začetku maja. Vrtnarji goje to rastlino tudi pod steklom v toplih gredah in v rastlinjakih. Na prostem gojimo kumare v vrstah v razdalji 150 cm, sadike v vrstah pa po 20—25 cm narazen. Prazen prostor med vrstami, dokler so kumare še majhne, posadimo s solato, kolerabami ali z mesečno redkvico. V premrzli zemlji seme strohni, zato ga ne smemo na prosto sejati, dokler ni zemlja dovolj ogreta. Najuspešnejša setev je, ako polagamo seme z roko kake 3 cm globoko v zemljo s koničastim koncem navzdol. Navadno sejemo gostejše, ker vedno kaj izpade, ko pa seme izkali, prepulimo pregosto setev. Kumare potrebujejo, kakor vse bučnice, obilo gnoja in vlage, zato jih moramo ob suši zalivati.

Da doraste čim večji pridelek, moramo plodove, ko dorastejo svojemu namenu, bodisi od sort za vlaganje, bodisi za porabo v solati, sproti obirati, ker sicer zastane doraščanje drugih. Za seme pustimo na stebelu samo enega, t. j. prvi lepo razviti plod, ki ostane toliko časa, dokler temno ne porjavi in začne že razpadati. Več semenskih plodov na enem stebelu ovira doraščanje drugih.

Kumare se kaj rade izprevržejo, prav gotovo pa tedaj, ako raste v bližini dve ali več sort istih.

Naihujši sovražnik kumar je listna plesen. Deloma se je ubranimo, ako namakamo seme v usplunu, in da menjamo prostor za setev kumar in pa če jih vzorčujemo od tal na noševno narejenem ogrodju v obliki latnika. Tako jih obvarujemo prevelike vlage v zemlji, ki je največja pospeševalateljica glivičnih bolezni.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 16. Kako izdelujemo petrolejevo emulzijo na ameriški način za zalogo? (I. M. v Ž.)

Odgovor: Petrolejeva emulzija je izborno sredstvo za škropljenje sadnega drevja zlasti proti raznim gosenicam, grizlicam, kaparjem, ušem itd. V to svrhu vzamemo $\frac{1}{4}$ kg mila in ga skuhamo v 4 litrih vode. Proč od ognja prilijemo tej tekočini $7\frac{1}{2}$ l petroleja, nakar vse skupaj stepemo in prelivamo tako dolgo, da se ne napravljajo več na vrhu oljne kapljice. To delo moramo temeljito izvršiti, nakar izlijemo tekočino v posodo, jo zamašimo in hranimo na hladnem in temnem prostoru lahko tudi po več mesecev. Za zimsko škropljenje pred sokom vzamemo en del emulzije na 10 delov vode; ko drevje odžene, pa en del emulzije na 20 do 30 delov vode in s tem poškrbimo drevje. **Za sproti,** ko postane drevje sočno in odžene, vzamemo pa $1\frac{1}{2}$ kg mila, ki ga razkuhamo v vodi, in proč od ognja prilijemo $\frac{1}{2}$ l petroleja. Tekočino temeljito premešamo in jo razredčimo na 100 l vode. **Fr. K.**

Vprašanje 17. Pred kratkim sem pretočil dva soda sadjeveca; v enem je sadjevec čist, v drugem je pa počrnel. **Kako naj ravnam s počrnelim sadjevcem, da se mi ne pokvari?** (D. K. v Č.)

Odgovor: Počrnenje sadjeveca se kaj rado pripeti, če je pijača postala plehka in je v njej raztopljeno železo v obliki železnega okisa. Gotovo se je v sadjevcu kislina zmanjšala.

Včasih odpravimo majhno počrnenje, če dodamo pijači citronine kisljine, in sicer 12 do 15 gramov na 1 hl. Če to nič ne pomaga, ga pa moramo čistiti z želatino. Kmetijska družba je izdala gospodarsko navodilo „Naprava stanovitnega sadjeveca“, ki ga naročnikom pošlje proti vpošiljlatvi 5 Din v znamkah. Iz tega navodila se lahko natančno poučite, kako je ravnati s sadjevcem.

Fr. K.

Vprašanje 18. Opazil sem na vrtu, da na nekaterih drevesih lezejo mravlje po deblu navzgor. Ali škodujejo mravlje sadnemu drevju in kako naj jih preženem? (I. Ž. v S.)

Odgovor: To vprašanje smo v „Kmetovalcu“ že večkrat obravnavali. Mravlje same sicer ne škodujejo drevju, pač pa so prenašalke listnih uši v vrhove. Mravlje gojijo namreč uši vsled tega, ker iste izločujejo sladek sok, ki ga mravlje slastno použijejo. Prenašajo jih torej na popolnoma zdrava drevesa in s tem delajo škodo. Predvsem morate opasati drevje z lepljivimi pasovi, da preprečite dohod mravljam navzgor. Lepljivo smolo dobite pri Kmetijski družbi. Paziti pa morate tudi pozneje, da je pas vedno lepljiv, ker ga mravlje čestokrat zadelayo in si napravijo prehod preko njega po deblu. Če so pa že uši v vrhovih, potem morate tudi iste zatirati s priznanimi sredstvi, kakor s tobačnim izvlečkom, petrolejevo emulzijo ali s čim drugim.

Fr. K.

Razno.

Opozorilo sadjarjem! Slično kakor lansko leto, bo tudi letos, kralj. banska uprava podeljevala podporo za nabavo žičnih koškov za varstvo sadnega drevja proti zajcu. Žične koške bo dobavljala Kmetijska družba vsem onim prsilcem, ki se bodo pravočasno prijavili. Prošnjo je nasloviti na kralj. bansko upravo ter jo kolekovati s 5 Din. Kmetijske podružnice lahko zberejo naročila svojih članov in vložijo prošnjo potom Kmetijske družbe, ki je potem koleka prosta. Cena za košek bo 8 Din. Od vsote plača prejemnik polovico takoj ob prejemu, ostalo pa krije kralj. banska uprava iz v ta namen določene podpore.

Izvoz sadnega drevja v tujino prost. Banska uprava ni izdala nobene prepovedi, ki se tiče izvoza drevja v tujino; torej je izvoz prost. Tozadevno prepoved je pa izdalo ministrstvo za kmetijstvo lansko jesen samo za javne, t. j. banovinske in sreske drevsnice, kar se pa privatnih drevsnic ne tiče. Samo cepičev od domače češplje se ne sme izvažati, ker so okuženi po kaparju (ščitasti uši).

VINARSTVO IN KLETARSTVO

Carina na modro galico ne bo ukinjena.

Splitska „Nova Doba“ poroča: Finančno ministrstvo, carinski oddelek, je Trgovski zbornici v Splitu na njeno vlogo od 20. februarja t. l., s katero je predlagala ukinjenje uvozne carine na modro galico, sporočilo, da ni možnosti in ne upravičenega razloga za znižanje uvozne carine na modro galico. Kot razlog za to navaja, da je komisija trgovskega in kmetijskega ministrstva ugotovila, da domača tvornica modre galice „Zorka“ d. d. v Subotici, s katero je vlada zaključila desetletni dogovor za preskrbovanje domačih konsumentov z galico, lahko krije vso potrebo v državi, da cene domače galice ne prekoračijo dogovorjene cene, in da te niso višje od londonskih cen za tamošnjo potrošnjo, vračunši

prevozne stroške. — To dajemo v vednost vinogradnikom in dobaviteljem galice z ozirom na dejstvo, ker hodijo agentje neke tuje tvrdke po Sloveniji in obetajo italijansko galico brez uvozne carine.

Vabilo

na

VI. redni letni občni zbor Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru, IV. vinarski kongres in II. banovinsko vinsko razstavo z vinskim sejmom, ki se bodo vršili 7., 8., 9. in 10. maja 1932. v Ptuj.

Razpored:

7. maja — sobota:

ob 18. uri seja glavnega odbora in delegatov podružnic in redni letni občni zbor Vinarskega društva v dvorani Narodnega doma v Ptuj.

I. Dnevni red seje glavnega odbora:

1. Poročilo društvenih funkcionarjev.
2. Poročilo urednika za vinarstvo in kletarstvo v „Kmetovalcu“.
3. Obravnava predlogov in pritožb s strani podružnic in članov Vinarskega društva.
4. Predlogi glavnega odbora za občni zbor: članarina, kraj in čas prihodnjega občnega zbora.
5. Predlogi za volitev predsednika, podpredsednika, 12 odbornikov in dveh preglednikov računov.
6. Slučajnosti.

II. Dnevni red občnega zbora:

1. Otvoritev občnega zbora.
2. Imenovanje dveh zapisnikarjev in dveh skrutinitorjev.
3. Poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in preglednikov računov.
4. Poročilo urednika za vinarstvo in kletarstvo v „Kmetovalcu“.
5. Odobritev odborovih predlogov za dobo do sledečega občnega zbora: višina članarine in kraj prihodnjega občnega zbora.
6. Volitev predsednika, podpredsednika, 12 odbornikov in dveh preglednikov računov za dobo enega leta.
7. Obravnava predlogov in morebitnih pritožb s strani podružnic in društvenih članov.
8. Slučajnosti.

8. maja — nedelja:

1. ob 8. uri IV. vinarski kongres v dvorani Narodnega doma v Ptuj.

Dnevni red:

1. Današnje stanje vinogradništva v Dravski banovini. Poroča predsednik društva in narodni poslanec Lovro Petovar, Ivanjkovci.
2. Trsni sortiment. Poroča g. ing. Ivo Zupanič, referent za vinogradništvo pri kraljevski banski upravi v Ljubljani.
3. Skušnje glede izvoza vina v inozemstvo. Poroča g. Niko Petrič, direktor vinske sekcije P. A. D. za izvoz, Beograd.
4. Resolucija.
- II. ob 11. uri otvoritev II. banovinske razstave z vinskim sejmom v dvorani Društvenega doma v Ptuj.

9. maja — ponedeljek:

Izleti:

1. Čez Ptujsko goro, Janški vrh v Podlehnik.
2. Na Vurnberg.
3. Ogled Ptuja in okolice.

Izletov se morejo udeležiti samo tisti, ki se bodo do 5. maja 1932. pri Vinarski podružnici v Ptuj zanje prijavili.

10. maja — torek:

Vinska razstava z vinskim sejmom bo trajala 8., 9. in 10. maja 1932. in bo odprta vsak dan od 8. do 18. ure. Zaključek.

Maribor, dne 1. aprila 1932.

Vinarsko društvo za Dravsko banovino v Mariboru:

Predsednik:

Tajnik:

L. Petovar, l. r.

J. Zabavnik, l. r.

Opomba:

§ 8. pravil Vinarskega društva za Dravsko banovino v Mariboru določa med drugim: Redni občni zbor Vinarske podružnice se mora vršiti za končano poslovno dobo v mesecu aprilu. Občni zbor je sklepčen, ako je navzoča vsaj četrtina članov, sicer je sklepčen pol ure kasneje pri vsakem številu navzočih članov. Za veljavnost sklepov je potrebna nadpolovična večina glasov.

Podružnice si izvolijo na svojem rednem občnem zboru delegate, kot njih zastopnike za redni občni zbor Vinarskega društva, in sicer za prvih 20 članov po enega, za vsakih nadaljnjih 20 članov spet po enega delegata; morebitni nadaljnji ostanek od najmanj 10 članov se računa za nadaljnjega enega delegata. En delegat sme imeti največ tri glasove, izkaže se s pooblastilom. Za vsaj enega delegata z enim glasom mora imeti podružnica najmanj 15 članov.

§ 9. pravil določa med drugim: Občni zbor Vinarskega društva je sklepčen, če je zastopana po podružničnih delegatih vsaj desetina v podružnicah organiziranih članov. Pri ne-sklepčnosti se vrši občni zbor pol ure kasneje pri vsakem številu udeležencev.

Zakon o izpremembi zakona o trošarini.

Narodna skupščina je dne 1. aprila 1932. sprejela zakon o izpremembi zakona o trošarinah na vino, žganje, špirit, esence in kvas. Ni dvoma, da bo zakon sprejet tudi v senatu.

Besedilo zakona je sledeče:

§ 1. Točka 4. člena 72. zakona o državnih trošarinah se odslej glasi:

1. Na vino, uvoženo iz inozemstva, se bo pobiralo na račun državne in banovinske trošarine za 100 litrov 200 Din, na žganje, uvoženo iz inozemstva, pa od hektolitrske stopnje po 20 Din.

2. Državna in banovinska trošarina se bo v bodoče pobirala samo od gostilničarjev in od onih obratov, ki prodajajo vino in žganje v originalnih zaprtih steklenicah. Pod „gostilničarji“ se razumejo vsi točilci pijač na drobo. Od teh se bo pobiralo na račun državne in banovinske trošarine, plačljivo v dveh mesečnih obrokih naprej pri pristojnih davčnih uradih, in sicer:

1. v Beogradu in Zagrebu desetkratni iznos odmerjene točilne takse, I. kategorije, ki znaša v 1. skupini 3000, v 2. skupini 2000, v 3. skupini 1500 in v 4. skupini 1000 Din, tako da bo

znašala ta trošarinska taksa v 1. skupini 30.000, v 2. skupini 20.000, v 3. skupini 15.000 in v 4. skupini 10.000 Din letno.

2. V Ljubljani, Mariboru, Subotici, Osijeku, Novem Sadu, Sarajevu in Splitu osemkratni iznos točilne takse, I. kategorije, torej v 1. skupini 24.000, v 2. skupini 16.000, v 3. skupini 12.000 in v 4. skupini 8000 Din.

3. V mestih, ki imajo nad 20.000 prebivalcev, šestkratni iznos točilne takse I. kategorije, torej 18, 12, 9 in 6 tisoč Din.

4. V mestih, ki imajo 10 do 20.000 prebivalcev, štirikratni iznos točilne takse II. kategorije, ki znaša v 1. skupini 2000, v 2. skupini 1500, v 3. skupini 1000 in v 4. skupini 600 Din letno, tako da znaša trošarinska taksa 8000, 6000, 4000 in 2400 Din.

5. V mestih, ki imajo 5 do 10.000 prebivalcev, trikratni iznos točilne takse II. kategorije, torej 6000, 4500, 3000 in 1800 Din letno.

6. V mestih, ki imajo izpod 5000 prebivalcev, dvakratni iznos točilne takse II. kategorije, torej 4000, 3000, 2000 in 1200 Din letno.

7. V krajih (selih), ki imajo nad 5000 prebivalcev, štirikratni iznos točilne takse III. kategorije, ki znaša v 1. skupini 1500, v 2. skupini 1000, v 3. skupini 600 in 4. skupini 400 Din, tako da bo torej znašala trošarinska taksa letno po skupinah 6000, 4000, 2400 in 1600 Din letno.

8. V krajih, ki imajo 2500 do 5000 prebivalcev trikratni iznos točilne takse III. kategorije, torej 4500, 3000, 1800 in 1200 Din letno.

9. V krajih, ki imajo izpod 2000 prebivalcev, dvakratni iznos točilne takse III. kategorije, torej 3000, 2000, 1200 in 800 Din letno.

Opomba 1.: Gostilničarji plačajo to takso v dvomesečnih, trgovci pa v tromesečnih obrokih naprej. Od tako pobranih taks se bo izplačalo 50 odstotkov pristojni banski upravi, ostanek pa gre v državno blagajno.

Opomba 2.: Osebe, ki bodo brez trošarinske pravice pričele točiti pijače, ne da bi predhodno plačale takso, določeno s tem zakonom namesto državne in banovinske trošarine, se kaznujejo s trikratnim iznosom predpisane točilne takse.

Opomba 3.: Branjarje, specerijske in ostale trgovine, ki prodajajo vino in žganje v originalnih zaprtih steklenicah, morajo plačati na račun državne in banovinske trošarine:

1. V Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Mariboru, Novem Sadu, Osijeku, Sarajevu, Splitu in Subotici po 6000 Din letno.

2. V krajih, ki imajo nad 2000 prebivalcev, 3600 Din letno.

3. V krajih, ki imajo manj kakor 2000 prebivalcev, 1200 Din letno.

Ta znesek se mora plačati trimesečno naprej pri pristojni davčni upravi, ki izda o tem posebno potrdilo. Kdor bi prodajal vino in žganje brez prijave in ne da bi plačal to takso, se kaznuje z enkratnim iznosom te takse.

Opomba 4. Občinske trošarine za tekoče leto ostanejo neizpremenjene. Od 1. januarja 1933 dalje pa se maksimirajo in bodo smele občinske trošarine na vino znašati največ 50 Din od 100 litrov, za žganje pa največ 5 Din od hektolitrske stopnje.

Opomba 5. Postopanje o trošarinskih prestopkih, ki so ob uveljavljanju tega zakona v teku, se ustavi. Dosedaj še neplačane trošarinske kazni se oprostijo in morajo obsojenci plačati samo stvarno trošarino.

Opomba 6. Kmetje in vinogradniki, ki prodajajo vino lastnega pridelka v svojih krajih od 5 litrov naprej, v mestih, trgih in na sejmihi pa od 10 litrov naprej naenkrat, se ne smatrajo za točilce na drobno in ne plačajo ne točilne takse in ne trošarinske takse. Pravtako smejo prodajati brez plačila teh taks izven kraja svojega stalnega bivališča vino v količinah nad 50 litrov, žganje pa v količinah nad 25 litrov skupno.

Opomba 7. Izvzeto od določb čl. 5. zakona o skupnem davku na poslovni promet, se bo skupni davek na vino in žga-

nje odmerjal skupno s pridobnino na osnovi ugotovljenih podatkov v višini stopnje, predvidene po uredbi o skupnem davku na poslovni promet.

Opomba 8. Zasebna trošarinska skladišča za vino in žganje se s 1. aprilom ukinejo. Lastnikom teh skladišč se bo predpisal iznos na račun državne in banovinske trošarine po teh predpisih na osnovi točilne takse. Lastniki privatnih skladišč, ki nimajo točilne pravice, so dolžni takoj vložiti prošnjo pri pristojni oblasti za točilno dovoljenje, na čigar osnovi se jim bo nato poleg točilne takse predpisal tudi odgovarjajoči znesek na račun državne in banovinske trošarine. Zaloge vina in žganja, ki bodo ob uveljavljanju tega zakona obstojale v takih skladiščih, se ne bodo smele odprodati ali odtujiti, dokler si lastniki ne pridobijo točilne pravice.

Opomba 9. Po dosedanjih predpisih že plačane državne trošarine za vino in žganje od zalog, ki se bodo nahajale 1. aprila 1932, ko stopi ta zakon v veljavo, v skladiščih, se bodo vrnila na prošnjo, ki jo je treba vložiti do 1. maja 1932. Isto velja tudi za banovinske trošarine. Za količine žganja izpod 10 litrov in vina izpod 25 litrov, se že plačana trošarina ne bo povrnila.

Opomba 10. Pričenši s 1. aprilom 1932. se ne bo več pobirala državna in banovinska trošarina na vino in žganje, ne glede na to, ali se nahaja blago na potu ali pa se ravno v tem času odpremi kupcu. Z istim dnem bodo davčne uprave zadolžile vse točilce pijač na veliko in drobno s taksami po tem zakonu za preostala tri tromesečja tekočega leta.

Opomba 11. Iznosi, predvideni kot nadomestek za državno in banovinsko trošarino in ki so po tem zakonu vezani na točilno takso, se lahko povišajo ali znižajo pod enakimi pogoji, kakor točilna taksa.

Opomba 12. Potrebna navodila za izvršitev teh odredb bo predpisal finančni minister s posebnim pravilnikom.

§ 2. Točka 11. člena 72. zakona o državnih trošarinah se črta.

§ 3. **Trošarina na špirt** se odmerja enako za poljedelske in industrijske tvornice na 24 Din. **Obenem se ukine prepoved izdajanja novih koncesij za nove tovarne špirita.** Pravtako se ukine prepoved, po kateri poljedelske tovarne niso smele izdelovati rafiniranega špirita. Banovinska trošarina se s 1. aprilom 1932. maksimira na 5 Din od hektolitrske stopnje, občinska trošarina pa s 1. januarjem 1933 na isti znesek.

§ 4. V svrhu enotne prodaje se ustanovi v Beogradu **prodajna centrala za špirt.** V upravnem odboru te centrale ima finančno ministrstvo poleg svojega komisarja še najmanj dva člana. Ta centrala bo vršila celokupno prodajo špirita v tu- in inozemstvu. Cene špirita bo določal finančni minister. Sestavo in delokrog prodajne centrale bo predpisal finančni minister z uredbo v soglasju s finančnim odborom. **Vlada se pooblašča, da v sporazumu s finančnim odborom lahko predloži mešanje bencina s špiritom za motorski pogon.** Za to zmes se določa trošarina v znesku 3 Din od kg. Vlada se nadalje pooblašča, da določi, kakšne surovine se smejo uporabljati za izdelavo špirita.

§ 5. **Trošarina na esence** se določi na 3000 Din od 100 kg.

§ 6. **Trošarina na kvas** se poviša od 4 na 8 Din od kg. **Obenem se ukine dosedanja prepoved izdajanja novih koncesij za tovarne kvasa.**

Bifeji bodo plačevali takso po točki a, b in c, člena 62. zakona o taksah.

Za vinogradnike je posebno važna opomba 6. zakona, glasom katere bodo mogli prodajati v gotovih množinah vino vsakomur trošarine in točilne takse prosto. Kmetom-nevinogradnikom bo pa možnost dana, da si poceni nakupijo vino trošarine prosto za domačo porabo zase, za svojo družino in delavce.

Velik pomen novega zakona vidimo tudi v tem, da odpade vsaka kontrola vina, izvzemši kontrolo po zakonu o vinu, katero bo pač treba še povečati, kar pomeni velikansko znižanje režije v primeri z dosedanjim načinom pobiranja trošarine. Novi zakon nam je simpatičen tudi z vinsko-tehničnega vidika, ker nevarnost okužbe zdravih vin v vinskih obratih po kontrolnih organih odpade.

Končno navaja novi zakon o trošarinah gostilničarje pri nakupu vina v njih lastnem interesu naravnost k vinskim producentom, ker bodo v nasprotnem primeru morali plačati dvakratno takso, če upoštevamo določbe opombe 8. novega zakona. —k.

Belokranjsko vinogradništvo.

Fr. Gombač.

(Zaključek.)

Glede že omenjene malvazije pripomnim še, da imam v mislih le goriško-vipavsko belo malvazijo z malo narezljanimi, trdimi listi in z valjastimi, podolgovatimi, velikimi grozdi. Sliči nekoliko Bouvierovi ranini.

Za **pridelovanje rdečih ali črnih vin** so za Belo Krajino najsposobnejše kavščina ter za priboljšek portugalka in modra frankinja.

Kavščina ali žametna črnina tvori za Belo Krajino, kakor za vso Dolenjsko, vsekakor najpogostejšo sorto, ker ni izbirična glede zemlje, lege in podnebja, raste močno, rodi redno in obilo ter napravljaja prav lepe, tudi do 1 kg težke grozde in je med vsemi še najodpornjša proti raznim boleznim in proti gnilobi dozorelega grozdja.

Njeno vino je ostro, bolj trpko in po razmerju dozorelosti precej kislo, bolj svetle barve. V primeru popolne dozoritve (polovico oktobra) pa temne do prav temne barve z ravno primerno množino kisline. Vsled teh lastnosti, t. j. vsled trpkosti in obile kisline se njeno vino naglo in trajno učisti ter daje zdravo, svežo pijačo, posebno za poletni čas. Za staranje pa to vino samo zase ni in je najbolje, da ga po možnosti že v prvem letu konsumiramo.

Portugalka ali portugizec je najbolj zgodnja in dozori v Beli Krajini zadostno že v prvi polovici septembra, popolnoma pa v drugi polovici septembra ter doseže tedaj do 20% sladkorja, pa tudi čez, kisline pa komaj 5—6‰. Zato je tudi kot namizno grozdje prav priljubljena.

Modra frankinja dozori 8—10 dni pozneje daje polnejše in temnejše ter stanovitnejše vino od kavščine in portugalka. Zmešana s portugalko, odnosno še s kavščino daio skupaj izborna belokranjsko črnino, sposobno tudi za staranje.

Povrete skupaj še s kako helo sorto, n. pr. s kraljevino, pa daio značilen tip belokranjskega, oziroma obče dolenjskega, neprerezkega, prijetnega vina (cvička) svetlejša barve.

Te izkušnje velijo, da razmnožimo v nadalje le malo sort, toda za vse razmere prikladne, tako da pride la vinogradnik vsako leto prilično enako vino.

Portugalko in frankinio po potrebi lahko 1 do 2 tedna pred kavščino potrgamo in pustimo skupaj ali vsako zase pokipeti ter pozneje, ko je še kavščina gotova, s to v pravem razmerju zrežemo.

Kdor ne more portugalkinega vina takoj jeseni ali vsaj v teku zime prodati, je bolje, da ga zreže s

frankinjo ali kavščino, ker portugalkino vino samo zase hranjeno, zlasti v mali množini v nepolnem sodu, izgubi do spomladi vso svežost (ogljikovo kislino), postane neprijetno praznega okusa in svetlejšje barve ter dobi kmalu okus po starini (altel).

Razmnoževanje teh sort že v 3. številu „Kmetovalca“ navedenem razmerju (50 : 30 : 20%), je vsekakor prvi in glavni pogoj izboljšanja belokranjskega in vsedolenjskega vinarstva, ter povzdige vinske kupčije, s čemur si more Bela Krajina zopet priboriti svoj nekdanji vinski sloves.

Krepko podporo za to tvori in mora tvoriti še v bodoče že l. 1893. oživotvorjeni, pred par leti popolnoma prenovljeni banovinski vzorni trtni nasad v Drašičih pri Metliki, ki naj bo trajen zgled vsem zanimancem.

Važen pogoj za trajno izboljšanje belokranjskega vinogradništva je posebno še zavlačitevi trgovine vsaj do prve polovice oktobra. Pred oktobrom bi se sploh ne smelo dopustiti nikake trgovine, izvzemši grozdja za svežo prodajo.

Nadaljnja smernica bodi v tem oziru skrbno in preudarno obdelovanje vinogradov ter pravilno ravnanje z moštom in vinom po najnovejših izkušnjah od trgovine do prodaje. **Zato pa ne preveč vinograda, marveč le toliko, kolikor ga more lastnik sam ali z malimi stroški najintenzivnejše negovati.**

Za manjše, od železnice oddaljene vinogradnike, ki čisto nimajo pravih shramb in primernih posod in ki ne morejo svojega pridelka hitro vnovčiti, **so neobhodno potrebne lokalne vinarske zadrage.**

Po večletnem brezuspešnem trudu se je končno posrečilo vinogradnikom metliškega okoliša ustanoviti preteklo leto z lastnimi in državnimi sredstvi plodonosno vinarsko zadrugo pod spretnim vodstvom vinogradnikov samih. Začetek je dober in podjetje bo gotovo prav povoljno uspevalo, čim se te zadrage oklenijo z zaupanjem vsi vinogradniki tega okoliša.

Ta zadruga je že prebolela prve težke izkušnje, ki so jih ji naprtili takoj začetkom njenega delovanja nekateri dobavitelji dragih in vrhutega nerabnih strojev-preš, montaže itd., zato ji je pa sedaj bodočnost že zagotovljena, zlasti ko se tudi država za taka podjetja zelo zanima in jih po možnosti denarno podpira.

Zaradi oddaljenosti od Metlike se snuje*) enaka vinarska zadruga tudi v srezu Črnomelj, kar bo tvorilo zopet za ta vinogradni okoliš svojo prodajno ugodnost, zlasti še tedaj, če bo dana obema zadrugama prilika in možnost za večje razpečevanje svežega grozdja in svežega grozdnega mošta.

S še nepokipelem, oziroma s prav malo pokipelem grozdnim moštom (sok) kolikostnih trtnih sort, ki bi vseboval poleg sladkobe in rezkosti morebiti še malenkostno množino alkohola, bi se vsekakor mnogo povzdignil promet in konsum takoj po trgovini. Na drugi strani pa bi se s tem kolikortoliko podkrepilo sedanje, že precej razširjeno treznostno gibanje.

Sedanja povprečna alkoholna moč belokranjskih, popolnoma pokipelih vin znaša namreč okrog 10%, v boljših legah pa 11—12%. Z napravo in prodajo grozdnega soka in mošta bi se pa morale baviti

edinole vinarske zadrage, ne pa posamezniki, ki nimajo za to primernih shramb, sodov in priprav. Isto velja glede prodaje in razpošiljanja svežega grozdja.

Napravimo torej še en korak naprej v končno rešitev te nesrečne vinske onemoglosti!

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 6. Lansko leto so na mnogih krajih uporabljali Nosprasen kot škropivo proti peronospori in kislemu črvičku. Nikjer pa nisem čital, kako se je to sredstvo sponeslo. **Kakšne uspehe dosežemo pri škropljenju trti proti peronospori in kislemu črvičku z Nosprasenom?** (A. M. v S.)

Odgovor: Kot najučinkovitejše sredstvo za zatiranje peronospore se je izkazala 1 do 2%na raztopina modre galice in apna. Naprava iste je pa včasih zelo pomanjkljiva, da, včasih celo napačna. Ker nastopi istočasno z glivičnimi boleznimi tudi razen škodljiv mrčes, posebno kisli črviček, se je posrečilo iznajti sredstvo, ki vsebuje poleg galice in apna tudi arzenik v fini spojini za zatiranje tega mrčesa. To sredstvo je sedaj **Nosprasen**, ki ga uspešno uporabljamo za zatiranje peronospore kakortudi senenega in kislega črvička. Nosprasen je izredno lahko topljiv v vodi, tako da lahko z njim škropimo že v teku ene ure. Uporabljamo ga v 1½%ni raztopini na sličen način kakor galično-apneno brozgo. Z uspehi tega sredstva so bili razni praktiki v lanskem letu izredno zadovoljni.

Fr. K.

Razno.

Vinska razstava in vinski sejm v Šmarju pri Jelšah. Dne 1., 2. in 3. maja 1932. bo v Šmarju pri Jelšah velika vinska razstava in vinski sejm, ki ju priredi sreski kmetijski odbor v prostorih hotela g. I. Habjana. Razstavili bodo svojo žlahtno kapljico najboljši vinogradniki okrajev Kozje, Rogatec in Šmarje pri Jelšah. Zastopana bodo predvsem vina iz Virštanj, Bučke gorce, Roginske gorce in Drevenika, ki so že daleč znana po svoji odlični kakovosti. Razen vina vseh vrst, bo razstavljena tudi droženka in trpinovka, pa tudi škropilnice in druge razne vinarske in sadjarske potrebščine, med temi tudi najnovejši tip škropilnice, izum tukajšnjega rojaka, ki ima že patentirano iznajdbo. Za razstavo vlada že povsod veliko zanimanje, zlasti med vinogradniki samimi. Udeležba na razstavi bo zelo velika, ker tukajšnji srez je glede površine vinogradov na šestem mestu v vsej državi.

Vabijo se vsi zainteresirani, da posetijo to prireditev, kjer se jim nudi najugodnejša prilika nakupiti res poceni dobra vina vseh vrst, od lahkih namiznih, do najfinejših sortnih vin. — Železniške zveze so zelo ugodne. Vsa pojasnila daje brezplačno sreski kmetijski referent v Šmarju pri Jelšah.

Vinogradniki, uporabljajte Nitrofoskal-Ruše! Olajšave, ki jih je finančni minister s trošarinsko reformo poklonil vinogradnikom kot velikonočno darilo, bodo brez dvoma blagodejno vplivale na vinski promet in vinske cene. V svobodni trgovini pa pride v prvi vrsti v poštev kakovostno blago. Vsled tega bo v bodoče večja naloga vinogradnika, da pridelava zares kakovostno vino. Sicer bo imel tudi pri sedanjem, svobodnem vinskem režimu, težave prodati vino po cenah, ki krijejo vse režijske stroške in nudijo preko tega še zaslužek. — Opozorjamo na uporabo Nitrofoskala-Ruše, ki se je v teku zadnjih let pri vseh poskusih v vinogradih širom Slovenije dobro obnesel. Ne samo, da dosežemo znatno večji pridelek na grozdju, temveč grozdje, oz. mošt izkazuje 1—2% več sladkorja, kar je velikega pomena za pridelovanje kakovostnih vin.

Izvoz vina v tujino. Preko Maribora se je v mesecu februarja izvozilo v Avstrijo, Češkoslovaško in Holandsko nad 1900 hl vina.

*) Se je med tem baje že ustanovila.

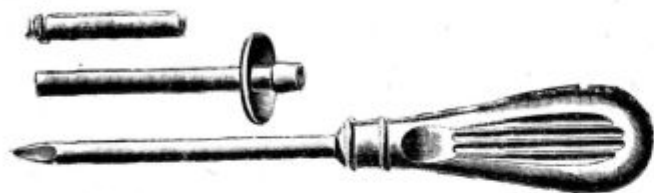
ŽIVINOREJA IN MLEKARSTVO

Pomoč pri napenjanju živine.

Ing. Rado Lah.
(Dalje in konec.)

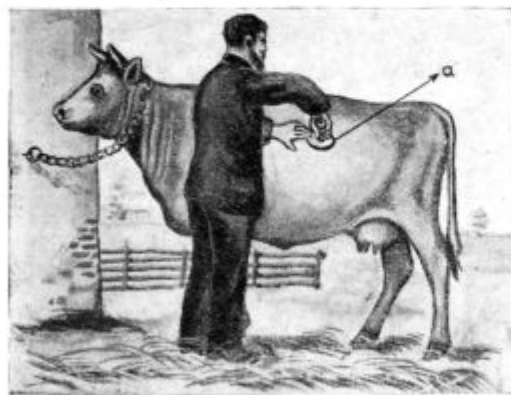
B. Trokar.

Lahko se pa zgodi, da tudi požiralnikove cevi ne moremo več uporabiti, in sicer tedaj, ako je žival preveč napeta in pade na tla. V takih primerih nam ne preostane drugega, kakor da jo prebodemo s trokarjem.

Slika 18. Trokar.

Trokar je, kakor nam kaže slika 18., trikotno bodalo, ki tiči v nožnici, ki je spodaj odprta. Pori-nemo ga z nožnico vred skozi kožo v vamp v lakot-nico vedno le na levi strani, nekoliko zadaj za zad-njim rebrom. (Glej sliko 19.) To mesto leži sredi med kolkom in zadnjim rebrom ter je pri napenjanju naj-bolj izbočeno. Ost noža obrnemo tako, da bi pri po-daljšanju prišla na dan sredi telesa pod vampom. Na to bodalo izvlečemo iz nožnice, ki obtiči v vampu in skozi njo začno uhajati plini. Nožnico pustimo v vampu, dokler silijo vetrovi na dan, kar traja včasih po več ur. Vbadati pa ne smemo na desni strani, ker tam leže čreva; ako te ranimo, je smrt neizogibna.

Slika 19. Vbodljaj s trokarjem.

Malih ran od trokarja ni treba posebej celiti, za-dostuje, da jih izmijemo z lizolovo vodo ali s sano-linom. Ubodene živali moramo naslednje dni po ma-lem krmiti, da se vamp preveč ne obteži.

Tudi trokar je priprava, ki bi ne smela manjkati v nobeni vasi, saj je v sili edina pomoč za rešitev goveda pred poginom. Živinorejci dobijo pri Kme-tijski družbi trokar v dveh velikostih, in sicer za od-raslo goved ter za teleta.

C. Gobčni odpiralč „Ekspres“.

V zadnji dobi so iznašli novo pripravo proti na-penjanju živine, ki se je tudi precej dobro obnesla;

to je gobčni odpiralč „Ekspres“. Ta obstoji iz dveh locnjev, ležečih v sredi, ki se dasta več ali manj od-pirati s pomočjo vmes ležeče prečke in nanjo pritr-jene verige. Na obeh straneh sta ročaja, s katerima držimo in vtikamo to pripravo v gobčno votlino. Od-pirač vtaknemo v gobec od leve ali desne strani, potem jo obrnemo tako, da leži po sredi gobca in jo trdno privežemo za rogove živali s pomočjo vrvi, ki jo pritrdimo v ušesca poleg držajev. Na to odpremo gobec z pomočjo verige, ki jo v ta namen potegnemo naprej, vsled česar se raztegneta oba locna in ž nji-ma vred tudi gobec. Da ostane gobec odprt, pripne-mo verigo na vmes ležeči konec držala.

Ko smo gobec odprli, je glavni namen dosežen. Živali se začne izpahovati in strupeni plini začnejo uhajati skozi gobec na prosto. Med riganjem živali tudi izbljujejo krmo.

Gobčni odpiralč je praktična priprava, ki ne služi samo v primerih napenjanja, ampak tudi dru-gače. Tako pri podajanju zdravil, pa tudi tedaj, če je treba odstraniti predmete, ki so obtičali v poži-ralniku. Tudi gobčni odpiralč ima družba v zalogi.

Požiralnikovo cev, trokar in gobčni odpiralč bi morala imeti vsaka kmetijska podružnica, občina, da, celo vsaka vas s potrebnim navodilom vred. O upo-rabi teh priprav bi moralo biti poučeno čim več ži-vinorejcev, da v sili lahko takoj pomagajo.

Race - indijske tekalk.

Fr. Kafol.

Med najboljše race-jajčarice spada gotovo indij-ska letalka, ki so jo približno pred 80 leti uvedli na Angleškem iz Vzhodne Indije. Dandanes so naše race že več ali manj križane, vendar je pa indijska tekalka kot pasma še nekaj posebnega. Odlikujejo se race te pasme po svoji pokončni hoji in bolj lah-kim, visokim in vitkim životom. Dobre nesnice zne-so letno od 180—200 jajc in tudi več v teži od 65 do 80 gramov; včasih še težje. Na Angleškem jih gojijo tudi vsled okusnega mesa, čeravno je njih teža manjša. Predpogoj nesnosti je tudi pri teh živalih, da imajo dovolj velik prostor na razpolago za pašo, kakortudi dovolj vode. Tekalk so izredno vztrajne živali ter preneso vsako podnebje; isto velja tudi za mlade živali, ki se zelo naglo razvijejo in dose-žejo z 10 tedni 1½ do 2 kg teže.

Slika 20. Srnasta indijska tekalka.

Glede barve bi bilo pripomniti, da se ta rasa goji v raznih barvah, kakor rjavkasto-srnasto pi-sana, bela itd., izmed katerih so najlepše bele barve.

Tudi pri nas že gojijo nekateri rejci to pasmo, n. pr. g. B. Žagar v Slovenskih Konjicah, g. Josip Klemenčič v Ljubljani, itd.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 7. Imel sem mnogo jesenske repe, ki sem jo pokladal kravam po dvakrat na dan poleg otave, sena in detelje. Pri mleku se to krmljenje ni poznalo, pač pa so krave hujšale. Domači živinorejci so mi svetovali, naj opustim krmljenje repe, kar slabi kri, in po njej postanejo krave „vovčične“. Ali je repa škodljiva goveji živini? (M. S. v. Š.)

Odgovor: Jesenska repa ali beja repa samanasebi ni škodljiva goveji živini, le preveč je ne smemo pokladati. Ker vsebuje le 8—9 odstotkov suhih snovi, je preveč vodena in slabo redilna. Posebno ji primanjkuje beljakovin, zato se priporoča poleg nje pokladati tudi nekaj lanenih tropin, da krave ne shujšajo. Molznim kravam je ne smemo polagati več nego 10 kg na dan in glavo, drugače trpi okus mleka in masla. — Če imate dovolj repe, jo je škoda zavreči, ker je drugače izvrstna krma, ki pospešuje prebavo in nadomestuje v zimskem času zeleno krmo. Pokladajte jo živini v zmernih količinah, dodajajte po pol kg lanenih tropin na dan in glavo, primešajte nekoliko klajnega apna in živinske soli, pa Vam bo tudi ta vrsta krme prav dobro zalegla. L.

Vabilo

na IV. razstavo perutnine v Ljubljani, ki jo priredi selekcijski odsek za perutninarstvo Kmetijske družbe v Ljubljani, v času od 4. do 13. junija 1932. v prostorih Velesejma v Ljubljani.

Razstava bo obsegala:

1. **Oddelek za živali:** a) selekcionirana štajerska kokoš-standard 1930. Celje, raznih rejcev članov odsekov; b) štajerska kokoš drugih rej; c) različne pasme perutnine, ki jih gojijo rejci v Dravski banovini; d) druga perutnina (race, gosi, purani); d) kapuni;

2. **oddelek:** krmlila, orodja in priprave ter pripomočki za uspešno rejo perutnine;

3. **oddelek:** bolezni perutnine.

V istem paviljonu bo tudi velika in zanimiva razstava kunccev odseka za kuncerejo Kmetijske družbe v Ljubljani. Razstavljene bodo najrazličnejše pasme kunccev domače in tuje reje ter izdelki.

Selekcijski odsek za perutninarstvo Kmetijske družbe v Ljubljani sprejema priglasitve za razstavo do 10. maja 1932.

* *

Navodila razstavljalcem perutnine za IV. perutninarsko razstavo v Ljubljani.

Na podlagi soglasnega sklepa odsekovega odbora na seji dne 11. aprila t. l. se opozarjajo razstavljalci na sledeča navodila, ki so predpisana za IV. razstavo perutnine v času od 4. do 13. junija na Velesejmu v Ljubljani.

1. Od vsake perutnine (kokoši, race) je razstaviti po enega samca in dve samici 1:2, od gosi in puranov 1:1. Dopusčene so tudi skupine najlepših živali, najmanjše 1:8, največje 1:12. Prednost za to razstavo imajo v skupinah rejci štajerske kokoši, standard Celje.

2. Do 2. junija t. l. morajo biti živali na mestu. Perutnino je poslati v prostornih zabojih, označenih z naslovom: Razstavno blago — Velesejm, Ljubljana, Gorenjski kolodvor. — Na zaboju je tudi napisati točen naslov razstavljalca.

3. Dne 3. junija t. l. se bo vršilo ocenjevanje razstavljenih živali potom posebne strokovne komisije. Za razstavo neprimerne živali se bodo vrnile, najlepše pa nagradile.

4. Dne 4. junija bo slovesna otvoritev razstave.

5. Vsaka razstavna žival mora biti označena na nogi z obročkom z dobro vidljivo številko. Obročke je dobiti pri Kmetijski družbi v Ljubljani.

6. Na razstavo bodo dopuščene samo popolnoma zdrave živali. Razstavljalci morajo doprinesiti, preden dospejo živali na razstavišče, uradno potrdilo sreskega veterinarja, da v dotičnem kraju ni kužnih bolezni. Vsa perutnina se bo pred razstavo na Velesejmu brezplačno cepila.

7. V prijavnici je tudi točno navesti težo razstavljene živali.

Odsek ne prevzame nobene odgovornosti za morebitno škodo, nastalo v času pošiljatve živali na razstavo. Razstavljena perutnina se bo na razstavi pod strokovnim nadzorstvom najskrbnejše krmila in po razstavi se bodo živali vrnile lastnikom.

Razstava kunccev.

Kuncerejski odsek Kmetijske družbe v Ljubljani priredi o priliki pomladanskega velesejma v času od 4. do 13. junija 1932. svojo veliko IV. razstavo kunccev čistih pasem.

Razstava bo obsegala 4 oddelke, in sicer:

1. **Oddelek: živali;**

2. **oddelek: kožice in izdelki iz kožuhovine;**

3. **oddelek: razno orodje, posode in kletke;**

4. **oddelek: strokovna literatura, slike itd.**

Vse kuncerejce vabimo k udeležbi te razstave.

Rejci, ki nameravajo razstaviti svoje živali, naj se že sedaj pripravljajo na to, da bo vsak član razstavil vsaj 1 izdelek iz kunčje kožuhovine, volne ali usnja. Ako ne premore tega, naj razstavi ustrojene, ali samo posušene kožice pasem, katere goji.

Kunci bodo ocenjeni in nagrajeni.

Prijave za razstavo je poslati kuncerejskemu odseku Kmetijske družbe najkasneje do 20. maja t. l.

Dne 2. junija t. l. morajo biti pošiljke na mestu, kjer se bodo takoj pregledale. Za razstavo neprimerne živali (bolni kunci itd.) se takoj vrnejo odpošiljatelju.

Dne 3. junija se vrši celodnevno ocenjevanje razstavljenih živali in izdelkov po ocenjevalni komisiji.

Člani kuncerejskega odseka bodo začetkom maja prejeli še posebna vabila in prijavnice pole.

Vabimo rejce, da se v čim večjem številu odzovejo našemu povabilu, da bo tako letošnja razstava še boljša in lepša, kakor dosedanje. — Odbor.

Razno.

Sestanek perutninarjev. V nedeljo, 12. junija t. l. se bo vršil sestanek perutninarjev predvsem članov perutninarskih odsekov Kmetijske družbe in njenih podružnic, in sicer ob 11. uri v dvorani Kmetijske družbe. Na sestanku bodo podali poročilo posamezni funkcionarji odsekov o svojem delovanju na polju pospeševanja perutninarstva v svojem okolišu. Sestanka se bodo udeležili tudi zastopniki oblasti in razni gostje. Popoldne se bo vršil skupen ogled razstavljenih živali na razstavišču in na to tovariški sestanek na zabavišču Velesejma.

Perutninarska razstava na Zagrebškem zboru se bo otvorila dne 23. aprila t. l. Razstavljalci morajo doposlati živali do 21. aprila. Glasom velikih priprav, bo razstava zelo obsežna.

Reorganizacija našega mlekarstva. Po deželi se je vršilo v zadnjem času vsepolno mlekarških predavanj in sestankov. Vsa predavanja so imela več ali manj poučni namen, kako je ravnati z mlekom, vendar pa je bila na sporedu tudi točka o reorganizaciji vsega mlekarstva. Gre se predvsem za združitev malih mlekarških obratov v večje centrale; poleg tega pa oživetiti nekdanje mlekarnice in jih pridružiti nameravanim centralam.

V dosego centralizacije mlekarstva se je vršilo dne 12. marca t. l. v Lescah zborovanje vseh zastopnikov mle-

karskih zadrug radovljiškega sreza. Strokovne referate sta podala sreski kmet, referent ing. Rataj in ban. strok. uradnik za mlekarstvo Pavlica.

Mlekarstvo zborovanje v Kamniku se je vršilo 15. marca t. l., kjer so se zbrali vsi odborniki mlekarstev zadrug. Po poročilu ban, mlekarstevskega uradnika g. Pavlice se je osnoval ožji odbor, ki naj izvede popis deležev v vsem srezu, da se tako preizkusi finančna moč, ki bo odločala pri postavitvi mlekarstevske centrale.

Tudi ljubljanska okolica ne spi! Po velikem mlekarstevskem zborovanju dne 21. febr. v Ljubljani, pristopajo člani k novi zadrugi. Tudi tu bo odločalo število in višina deležev k načrtu za osnovanje centrale.

Novost v domačem sirarstvu. Po ban. mlekarstevskem strokovnjaku g. Pavlici napovedani sir „Roquefort“ in „salama sir“ se je popolnoma posrečil pri izdelovanju v samostanu Stična. Te vrste sir je velikega pomena za naš domači trg, kjer še vedno dominirajo dražji in fini siri iz tujine. Bo pa tudi nova vrsta sira skoraj trikrat cenejša od tujega, zato je upati, da bo konsum tudi večji.

Mleko v šole! Listi poročajo, da je „Bayrische Milchversorgung“ v Nürnbergu v l. 1931. razpečala v tamošnjih šolah 476.973 litrov mleka, v porcijah po $\frac{2}{10}$ lit. Poraba mleka v šolah se vključno gospodarski krizi ni zmanjšala.

„Pravilnik za dobavo mleka“, ki ga je izdelalo Centralno mlekarstvo društvo v Ljubljani, se izvaja že v sledečih zadrugah: Naklo in Predoslje pri Kranju, Izlake pri Zagorju, Nova vas pri Rakeku, Moravče; pred kratkim ga je uvedla tudi mlek. zadruga v Št. Gotardu pri Trojanah in naša največja mlekarstevska zadruga na Vrhniki. V mlekarstevskih zadrugah Škofja Loka in Žabnica se izvaja posebni pravilnik mlekarstevske šole. To nas navdaja z upanjem, da se bo izboljšala tudi kakovost mlečnih izdelkov v dotičnih zadrugah (oz. se je pri nekaterih že), ter da jim bodo prej ali slej sledile tudi ostale zadrugne in zasebne mlekarne.

KONJEREJA

O konjevih duševnih zmožnostih.

Dr. Fr. Veble.

Konj je sposoben, da sklepa in dela zaključke. Profesor Zürn navaja v svoji razpravi o intelektualnih konjevih lastnostih, da nekateri konji nočejo bresti čez potok s kalno vodo, ker ne morejo preценiti njegove globine.

Marsikak jahalni konj pa noče iti z jezdecem skozi vrata, ki jih ne smatra za dovolj visoka za oba, konja in jezdeca.

Če tovorni konji pozimi prevažajo tovore na saneh po alpskih tovarnih potih in opazijo, da je ena od sančnic zdrsnila s poti nizdol, silijo sami po sebi na drugo stran poti, naslonijo se celo trdno na skalnato steno nasproti prepadu ter poskušajo sani obdržati v ravnotežju, dokler ne pride pomoč.

Oprtni tovorni konji hodijo na tovarnih stezah vedno po njihovem zunanem robu tik ob prepadu, dobro vedo in dobro računajo, da bi z oprtnim tovorom na drugi strani poti lahko trčili ob skalnato steno in potem izgubili ravnotežje.

Pri skakanju preko zaprek, jarkov ali mej, preценijo konji brez dvoma višino ali dolžino predmeta, ki ga morajo preskočiti, ter zadenejo po navadi pravilno razdaljo. Če pa na eno oko ne vidijo, na-

pravijo skoraj vedno mnogo previsok skok, ki ni v nobenem razmerju s širino jarka ali z višino meje.

Opazili so tudi simuliranje šepanja. Profesor Zürn sam je zdravil in ozdravil šepavega konja, kajti obolelo kopito ni kazalo več nobenih znakov vnetja, ni bilo več občutljivo pri uporabi preiskovalnih klešč ter ostalih preiskovalnih sredstev, in vendar je konj še šepal, ko so ga hoteli zopet vpreči, in sicer na isti nogi, na kateri je bil bolan. Lenarjeje v hlevu pri dobri hrani se je konju nedvomno dopadlo in ko ga je vozač z bičem pošteno premlatil, je bil oproščen muhastega šepanja.

Tudi druge pametne domače živali n. pr. pes (simulirajo) hlinijo včasih zaradi šepanja.

H. Kermes poroča v razpravi „Duševno življenje živali“, da je pustil svojemu konju „Haemu“ proste vaje, če je hotel ponoči po temi domu. Konj se ni brigal za pot proti samotno ležeči argentinski Haciendi, temveč jo je ubral naravnost proti cilju, ne glede na zapreke, ki so mu hojo otežkočale. Časopis „Konjski prijatelj“ pa navaja primer (1893, str. 3.), da je neki konj na razne načine dokazal, da je znal ločiti nedeljo od delovnega dne, naučil se je pa gotovo tudi imena in stanovanja lastnikov dobrih znancev, ker je brez sodelovanja svojega gospodarja, ki se je z njim vozil, vedno obstal pred hišo dotičnega, katerega ime mu je imenoval.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 1. Kako odpravim gliste pri konjih? (I. V. v H.)

Odgovor: V konjskih prebavilih se nahajajo večkrat gliste, ki so včasih vzrok motenja v prebavi ali celo oboletosti prebavil. Gliste se razvijajo največ v tankem črevesu; ko dorastejo, se drže kratko dobo v debelem črevesu, potem odhajajo z blatom. Dokler jih je malo, ne povzročajo konjem nobenih težkoč. Če se pa razmnože, nastane vsled njih večkrat zaprtje in kôlika. Gliste pri konjih ugotovimo z gotovostjo samo tedaj, če se pojavijo v blatu. Še prej se pa lahko pokažejo motnje v prebavljanju. Gliste odpravimo s tem, da krmimo sladkorna krmila, ki so tem zajedalcem zoprna. Posebno prikladno je korenje, sladkorna pesa, voda, v kateri se je kuhal česen, bučno seme, pelinov čaj, divji kostanj in slinčna sredstva. Koristi tudi bljuvna sol.

L.

Razno.

Kako dolgo raste konj? Splošno je razširjeno mnenje, da toplokrvni konj dovrši svojo rast z dovršenim četrtem letom, oz. najkasneje do konca petega leta, mrzlokrvni konj pa približno leto dni prej. To mnenje so pa ovrgla točna znanstvena mnenja, ki jih je izvršil V. Jannin na 120 konjih tekom 5 let, pri čemur je natanko meril višino vihra, višino ledij, prsni obseg, dolžino od pleč do kolkov, obseg piščali ter telesno težo. Ta točna merjenja so izkazala, da okostje pozneje doraste, kakor se je dosedaj mislilo ter da skoplenci rastejo 10 do 12 let, medtem ko kobile dovršijo svoj razvoj že okoli 8 do 9 let starosti.

Zgodnja določitev brejosti pri kobili. Japonec dr. Kurosava je raziskoval različne načine zgodnje določitve brejosti pri kobili. Že v času med 21—30 dnem po zaskočenju je v 74% primerov mogoča točna določitev brejosti potom enostavnega očnega pregleda nožničnega sluzja, ki postaja pri brejih kobilah čim dalje tem bolj gost, dokler se popolnoma ne zgosti v lepljivo snov. Potom drobnogledne preiskave nožničnega sluzja je pa v tem času mogoče brejost absolutno točno dognati. Potom mikroskopa se lahko brejost ugotovi v 86% primerov že med 6 do 10 dnem po zaskočenju; v tem

času je to potom običajne nožnične preiskave še nemogoče. Med 10 do 20 dnevom po zaskočenju je pa mogoča ugotovitev brejosti potom obeh metod, in sicer v 81% primerov potom navadne preiskave, potom drobnogledne pa v 86% primerov. Slednja je torej vsekakor točnejša in uspešnejša.

GOZDARSTVO

Gospodarski vidiki malega gozdnega posestnika.

Ing. Cvetko Božič.

Vsesplošna gospodarska kriza, ki jo preživlja tačas ves svet, je občutno zadela tudi našo ožjo domovino in ž njo našo malo gozdno posest. So to majhne kmetije z malimi ali večjimi parcelami gozda. Te prevladujejo pri nas in zaradi tega tvorijo steber kmetiskemu gospodarstvu, v celoti pa važno postavko vsenarodnega gospodarstva.

Gozd vrši svojo gospodarsko vlogo v dvojni smeri: izvaja funkcije splošnega pomena na eni strani, na drugi strani pa daje realno korist svojemu lastniku. Pri tem je pri mali gozdni posesti najvažnejša domača poraba gozdnih pridelkov, potem šele gnojna podpora, ki jo ima z vnovčenjem gozdnih pridelkov.

Vsled priznanih splošnih funkcij, vpliv na tla, klimo, vodne in vremenske razmere itd., je obstoj gozda največje važnosti za ožjo okolico in vse pokrajine. Zaradi tega je zagotovljen z zakonitimi sredstvi. Obče upravne oblasti nadzirajo in izvršujejo zakonite predpise in tako skrbijo, da se gozd ohranja, da daje splošnosti in lastnikom dosegljive koristi, a tam, koder ni gozda, da se polagoma zasedi in dobro vzgoji.

Gozd donaša raznovrstne koristi s svojimi pridelki. Njih cena se določuje po tržni vrednosti. Čim bližje je gozd potrošnemu tržišču, čim bolj iščejo konsumenti te gozdne pridelke, tem večja je njegova vrednost, ki se izraža v večji ceni. Nasprotno pa povzroča, da cene gozdnim pridelkom padajo. Pri tem se zlasti sedaj čuti še gospodarska stiska, tako da se gozdnih pridelkov manje porabi: potrošnja je padla pod polovico. S tem so seveda v zvezi nizke cene. Hudo prizadet je tisti, ki je primoran, da skuša lesne zaloge iz gozda sedaj vnovčiti, pa jih ne more ali pa samo za smešno ceno. Zaradi tega trpe lastnik gozda, lesna industrija in trgovina. Ko sta lesna trgovina in industrija cveteli, so mali gozdni posestniki odprodali svoje gozdne pridelke z največjo lahkoto. To jih je celo zapeljalo v preveliko izkoriščanje. Pri tem so gozdni posestniki le tedaj dobro odrezali, ako so izkupiček pametno porabili: za odplačilo dolgov ali za izboljšanje svojega gospodarstva ali pa denar naložili. Drugače pa jim ni ostal ne gozd ne denar. V splošnem se je v tej že prošli zlati dobi lesne trgovine in industrije vedno čula enodušna sodba iz gozdarskih krogov, da so se gozdovi prekomerno izkoriščali, t. j. veliko več, kakor pa je znašal prirastek normalne zaloge. L. 1923. in 1926. so se celo spravljale s tem v zvezo poškodbe takratnih velikih povodenj.

To je nekak pogled nazaj! Kaj pa v naprej?

Še vedno velja nasvet gozdarskih strokovnjakov: Varčujte z gozdom, v sili ga rabite za svoje domače potrebe ali ga takrat pametno vnovčite, a prazna gozdna tla čim preje iznova zasadite.

Gozd mora biti malemu gozdnemu posestniku domača hranilnica. Od tu naj črpa podporo, ko mu bo sila in ga bodo doletele gospodarske nezgode, požari in prisilne dajatve. Samo v takih primerih naj se zateče v gozd, vzame material, kar ga potrebuje za lastno neposredno porabo, deloma ta material odproda čim ugodneje, da pride do neobhodno potrebnega denarja. V prvi vrsti mora gozdni posestnik gledati, da čim bolj vse svoje potrebe krije iz gozda, da porabi gozdni material namesto drugega dražjega materiala: kakor n. pr.: cementa, železnih izdelkov, opeke. Poraba lesnega materiala se mora širiti tudi med konsumenti na splošno. S tem bi se dvignila potrošnja lesa doma in bi gozdni posestniki tudi lažje prodali svoje gozdne produkte. Vzbuja naj se zanimanje za lesene zgradbe, za njih notranjo opremo, za lesena gospodarska poslopja, plotove itd. Kmet naj si v prvi vrsti vzame, kar potrebuje za svoje gospodarstvo, le najnujnejše pa naj nakupi.

Da bo mogel gozd res pomagati malemu gozdnemu posestniku v hudih časih, mora pa gozdni posestnik skrbeti za svoj gozd in ga negovati. Če obstoja že mlad dobro zasajen gozd, ga mora trebiti, gojiti; odstraniti mora nezdrav material, slabo, nezaželeno drevje in grmičevje, o pravem času preredčiti tako, da ostane v zreli dobi samo zdrav in lepo zrastel material in se temu priskrbe vsi življenjski pogoji za dobro uspevanje in razvijanje.

Kdor je pa svoj gozd posekal, ali ima zanemarjene in zapuščene poseke ali prazna mesta v gozdnih parcelah, ima sedaj najugodnejši čas za delo, ki mu bo nosilo dobre sadove. Ko ni drugega dela, naj gre v gozd in ga spravi v red. Zanemarjene poseke naj očisti temeljito nepotrebnega grmičevja in malovrednih drevesnih vrst. Posaditi je gospodarsko vrednejše drevje: smreko, jelko, mecesen, hrast, jesen, kar pač za tamošnje krajevne prilike najbolj odgovarja. Vsako najmanjšo čistino, prosto jaso v obstoječem gozdu je treba zasaditi, da ta prazna mesta dajo vsaj nekaj koristi. Delovna sila je sedaj poceni, potrebne sadike pa se letos dobe po nizki ceni. Marsikdo jih je dobil brezplačno. Zadevno se je obrniti samo na gozdarskega strokovnjaka pri bližnjem sreskem načelstvu.

Vse to delo bo obrodilo sad, ki ga bodo uživali tudi še potomci, izdatki se bodo obrestovali, zemlja bo dala v obili meri nazaj, ako napravi vsakdo svojo dolžnost napram sebi, splošnosti ter napram svojji zemlji.

Razno.

Gozdne sadike. Državna gozdna drevesnica v Kočevju ima za spomladansko oddajo še približno 60.000 komadov 2 letnih sadič črnega bora po ceni 70 Din za 1000 komadov na razpolago. Naročila naj se naslovijo na sreskega šumarskega referenta v Kočevju.

ZADRUŽNIŠTVO

Reorganizacija izvoza jajc.

Dr. Kunc.

V 5. številki letošnjega „Kmetovalca“ je objavil g. dr. Milavec članek o organizaciji izvoza jajc, in sicer na zadružni organizaciji. Ta organizacija naj sloni na dosedanjih starih navadih, kakor se je vršil izvoz dosedaj in predvideva zaboj za 1440 komadov. Mnenja sem pa, da po dosedanjem načinu ne bomo pridobili tržišč za naša jajca, temveč bomo morali dati vsled naše večje ponudbe blago cenejše.

Da pa bi obdržalo to blago ceno, je skrajno potrebno, da se uvede tudi v naši državi žigovanje jajc, dalje bolj praktični in bolj higijenični način pakovanja in pa sortacijo jajc po barvi, velikosti in teži. Le na ta način bi si pridobili nove trge, ne da bi nam bilo pri tem treba popuščati v cenah. Z žigom, ki naj bo predpisan od države, bi bilo podano jamstvo, da je jajce pregledano s pomočjo svetilke, kar bi se moralo seveda tudi nadzirati.

Naši dosedanjih zaboji so za nakladanje in prekladanje, torej za tovarno manipulacijo silno nerodni, ker so preveliki. Amerika ima enotne zaboje za 30 ducatov. Mislim, da bi bili za naše razmere in tudi za evropske razmere v splošnem bolj primerni zaboji za 720 jajc, ki naj bi bili v sredini predeljeni na dve polovici. Za tak zaboj naj bi se ugotovila enotna debelina lesnega materiala in enotne dimenzije, nakar bi se lahko izdelovali ti zaboji v večjih množinah, kar bi zaboje pocenilo. Za zavijanje naj bi se ne rabila slama, ampak kakor v Ameriki in Nemčiji, valovita lepenka, ki se tudi pri nas izdeluje in je higijenična ter elastična.

V Ameriki zahtevajo za ducat jajc težo od 1.50 lbs, ali po 55 gramov komad. V Nemčiji imajo tri kakovosti: veliko jajce, težko najmanj 65 gramov in premer od 45 mm, srednje jajce, težko od 55 do 65 gramov s premerom od najmanj 40 mm. Kar je manjše, je vse drobno jajce.

Kakovostno jajce mora biti vrhu tega tudi čisto, sicer se ne žigosa. V Ameriki izrabljajo tudi zahteve odjemalcev in sortirajo poleg tega jajca še po barvi. Le na ta način sortirana jajca so sposobna za izvoz, ako si hočemo obdržati zunanja tržišča.

Zavedati se moramo, da mora biti vsako blago, s katerim hočemo konkurirati, tudi kakovostno in če bomo poizkušali izvažati v večjem obsegu po dosedanjem načinu, nam preti, da bomo namesto dobička dosegli na vseh straneh samo izgubo. Ako pa bomo izvršili sortacijo po gorenjih vidikih, tedaj postavimo lahko na zunanja tržišča „Made in Jugoslavija“.

GOSPODINJSTVO

Pravilna sestava jedilnika.

S. I. G.

(Dalje.)

Pri sestavi jedilnika upoštevajmo naslednje smernice:

Skrbimo, da ima hrana vse snovi, ki so telesu potrebne. Te redilne snovi pa morajo biti zastopane v pravem razmerju. Napačno in zdravju škodljivo bi bilo zlasti, če bi se v hrani nahajalo preveč beljakovin, kar bi se zgodilo, če bi se uporabljalo preobilo mesa in mesnih izdelkov. Pri zdravi kmetijski hrani te nevarnosti v splošnem ni, razen pozimi ob času kolin. Pa tudi takrat ne traja tako dolgo, da bi rodilo zle posledice. V hrani morajo prevladovati lužine. Tej potrebi zadostimo, če odmerimo zelenjadi velik delež v našem jedilniku, in to poleti in pozimi. Važna je pravočasna posetev špinače in motovilca v jeseni, ki sta posebno dobrodošla v zgodnji pomladi, ko ni več zimskih zalog in še ni ničesar zrastle na vrtu in polju. Za zimo si pri-skrbimo dovolj endivije, zelja, ohrovt, kolerabe, zelene in pese. Ohrovt, ki ni napravil glavic, pa tudi kodrasti ohrovt in nedorasla kolerabica, prezimi brez škode na vrtu. Tudi korenje lahko pustimo v zemlji, vendar ne ostane tako okusno, kakor če ga spravimo v klet.

Jedilnik mora nuditi prijetno izpremembo.

Hrane, ki pride pogosto v isti obliki in pripravi na mizo, se organizem naveliča in jo odklanja. So kraji, kjer imajo ves zimski čas za kosilo zebeljen fižol s kislim zeljem ali repo. Kaj čuda, če se pojavi v ljudeh nezadovoljstvo, ki išče izhoda v begu z dežele v mesta, kjer se baje boljše kuha. In vendar lahko pripravimo vsako živilo na več različnih načinov. Tako zabelimo fižol za premeno z mastjo, v kateri smo scvrli drobtine in pridali s soljo strtega česna; dober je okisan s prežganjem, ali pretlačen kot krompirjev pire, dalje v joti, v jabolčni čežani, s testeninami, makaroni ali širokimi rezanci ali s solato. Mučnemu premišljevanju, ki se ponavlja vsak dan v obliki vprašanja: kaj bomo danes kuhali, se izognemo, če si določimo v tednu dan, ko imamo največ časa ter sestavimo jedilnike za ves teden. Najpripravnější za to bo pač nedelja. Takrat preglejmo zaloge v shrambi in kleti, poleti pa tudi one na vrtu in polju, da ugotovimo, kaj nam bo čez teden na razpolago in katere stvari bi bilo potrebno kmalu porabiti. Pri tem upoštevajmo opravila, ki nas tekom tedna čakajo, kakor pranje perila, pa tudi morebitne izredne dogodke, n. pr. god katerega družinskih članov. V prvem primeru bomo kuhali jedi, ki ne potrebujejo preveč priprave, v drugem pa mora priti nekaj boljšega na mizo. Skrbnejše sestavljen naj bo tudi jedilnik za nedelje in praznike. Čeprav bomo tekom tedna to ali ono še izpremenili, vendar pomeni ta predpriprava veliko olajšanje gospodinje in prepreči enoličnost v prehrani.

Hrana mora biti okusno pripravljena.

Le ona hrana, ki jo organizem rad sprejme, se v telesu dobro izrabi. Izločanje prebavnih sokov vršijo razne žleze, ki delujejo v polni meri le takrat, če so dobile pobudo od živcev okusa in vonja. Iz tega razloga dodajamo hrani tudi razne začimbe v obliki domačih in tujih dišav, kisa in soli. Svoj namen dosežejo le, če jih previdno uporabljamo. V preveliki množini pa škodujejo, zlasti tuje začimbe in pekoča paprika. Nekatera hrana postane okusna in prebavnim sokom dostopna le tedaj, če je kuhana, oziroma v vročini zmehčana. Drugo moremo postaviti na mizo tudi v presni obliki. Premalo znana in

upoštevana je različna korenasta zelenjad, ki jo imamo tudi pozimi na razpolago še tedaj, ko je zaloga listnate solate že izpraznjena. Naribana zelena, kolerabe, korenje ter pesa, zabeljena z oljem in kisom in zamešana s strtim česnom ali čebulo, ni nič manj okusna in lahko sprejemljiva, kakor posod znana in priljubljena nastrgana redkev. Na ta način dobi telo tudi potrebne lužnine in vitamine, kateri lahko sicer v zimski prehrani manjkajo. Okusna, skrbno pripravljena in lepo podana jed vzbudi v domačih prijetno razpoloženje, ki jih usposobi, da se z novim veseljem in podjetnostjo poprimejo dela in se počutijo zadovoljne v svojem poklicu.

Gospodinja mora skrbeti, da je hrana zdrava.

Uporabljati smemo le zdrava, nepokvarjena živila. Skodljivo je meso, ki se je že jelo razkrajati, kar se pozna po duhu in zunanosti, ki je izpremenjena. Pravtako ni užitno meso v sili zaklane živali, bolne na kakih nalezljivih boleznih. Zelenjad, ki jo rabimo v kuhinji, naj bo sveža. Vse veje in nagnite dele moramo izrezati. Previdni moramo biti pri konzervah, ki se včasih nahajajo v stanju razkroja, ne da bi se okus ali zunanost bistveno izpremenila. Zelenjati, hranjene v neprodušno zaprtih kozarcih, ne dajmo nikdar na mizo, ne da bi je ponovno prevreli. Morebitni izločki glivic se s kuhanjem pri taki zelenjavi napravijo neškodljivi. Če bi pa opazili pri vkuhanem mesovju še tako neznatne znake razkroja, ga ne smemo porabiti, ker se strupeni izločki glivic, ki so razkroj povzročile, s kuhanjem ne uničijo in ostane tako meso zdravju in dostikrat tudi življenju nevarno. Živila, zlasti kuhana, se posebno poleti hitro pokvarijo. Zato skuhamo le toliko, kolikor potrebujemo. Pogrevanje jed poslabša in jo marsikateri organizem sploh ne prenese.

Pri sestavljanju jedilnika se moramo ozirati na ljudi, za katere bomo kuhali.

Mladi ljudje, ki se nahajajo v dobi razvoja in se veliko gibljejo, potrebujejo več, ne samo beljakovine, ampak tudi druge hrane, da vzdržijo ravnotežje med prejemki in izdatki. S težkim telesnim delom zaposlenemu človeku, zlasti če je napor združen z gibanjem na svežem zraku, prija močna, krepka hrana, ki jo lahko sestavljajo težje prebavna živila, kakor so: fižol, leča, zmesna moka in masti. Proizvajajo mu moč in sile, ki jih porablja pri izvrševanju posla. Za duševne delavce in osebe, ki veliko sedijo, moramo izbrati primerna živila in jih tako pripraviti, da ne obremenjujejo prebavil, da so lahko prebavna.

Posebno paznjo je treba posvečati pripravi hrane za stare ljudi, katerih organizem že slabo deluje. Na mestu so okusne, lahko prebavne jedi, ki ne obtežujejo želodca. Pravtako mora biti lahko prebavna hrana za bolnike in okrevajoče. Pri pripravljanju te, upoštevajmo zdravnikova navodila.

Odločilno vlogo pri sestavi jedilnika igrajo premoženjske razmere, ki vplivajo, da je spored jedil bogat ali bolj skromen. Tudi s skromnimi sredstvi moremo pripraviti hrano, ki je okusna in ki vsebuje vse, kar telo potrebuje. Včasih se ogibamo pripraviti kako jed iz strahu, da presega naše razmere. Zato je pametno, da hrano tuptam preračunimo, da dobimo točne podatke ali se redilna vrednost živil

sklada z njih ceno. Dostikrat nam tak preračun razprši neutemeljeno bojazen, kot prevzet predsodek in nam pokaže možnost, postaviti tudi kaj boljšega na mizo. Ko določamo, kaj se bo kuhalo, ne smemo prezreti tudi letnega časa in skrbeti moramo, da pride hrana v zadostni množini na mizo.

Navodila za kuhinjo.

Kvašeni kuhani štrukliji. Iz 1 kg pogrete moke, 3 dkg v toplem mleku razmočenega kvasa, 3 rumenjakov, pičlo $\frac{3}{4}$ l ogretega mleka, 7 dkg masti ali masla in 1 dkg soli napravimo rahlo testo in ga pustimo, da vzhaja. Nato ga razvaljamo kolikor mogoče tenko na prt, ki smo ga dobro potresli z moko, da se ga testo ne prime. Za nadev razžvrkljamo 1 l goste kisle smetane s 3 jajci in pridenemo, če hočemo, pest drobno zrezanega pehtrana, melise ali petršilja. S tem namažemo testo, nakar ga posipamo s 25 dkg drobtin, prepraženih z 10 dkg masti. Testo zvijemo skupaj in ga razrežemo v štrukeljčke, ki jih pustimo na toplem vzhajati. Tudi sedaj moramo prt močno potresti z moko. Vzhajane kuhamo v vreli vodi in v prostorni posodi 5—7 minut. Kuhane poberemo s penovko na krožnik in jih zabelimo z maslom ali mastjo in drobtinami.

V. R.

DRUŽBENE ZADEVE IN RAZNO

Družbene vesti.

Kmetijsko-gospodarska vprašanja in odgovori. Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja odgovarja družba pismenim potom svojim članom, ki so podpisani s polnim imenom, če so pismu priloženi 3 Din (v znamkah) za odgovor. Vprašanja brez podpisov in navedbe naslova se vržejo v koš. — Odgovori na vprašanja, ki so splošno poučni, se objavijo v „Kmetovalcu“.

Kazalo „Kmetovalca“ za l. 1931. Kdor hrani list in želi kazalo, naj to sporoči po dopisnici Kmetijski družbi v Ljubljani, da mu ga dološlje.

Naprava stanovitnega sadjevca. Kmetijska družba je izdala „Gospodarsko navodilo“ s tem naslovom, ki ga naročnikom dološlje proti vpošiljativu 5 Din v znamkah.

„Kmetovalec“ l. 1932. Opozarjamo vse one, ki so prepozno vplačali članarino, da jim bomo poslali od dosedanjih števil samo šesto, ker je prvih pet že pošlo.

Vabilo

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe.

1. Točke 1.—6. po § 37. družbenih pravil.
2. Slučajnosti.

V nedeljo, 1. maja 1932.:

Dolenja vas pri Ribnici, ob 15. uri v šoli; **Dramlje,** ob 9. uri v stari šoli; **Jesenice,** ob 9. uri v občinski posvetovalnici; **Kamnik,** ob 10. uri v Društveni dvorani; **Ljubno ob Savinji,** ob 15. uri pri gosp. Francu Šerbelu; **Mislinje,** po rani sv. maši v Posojilnici; **Preseje,** po prvi sv. maši pri Jakobu Kovaču; **Sodražica,** ob 15. uri v šoli; **Soštanj,** po jutranji sv. maši v Slomškovem domu; **Stražišče pri Kranju,** ob 13. uri pri načelniku; **Sv. Lenart nad Laškem,** po sv. maši v občinski pisarni; **Št. Jošt nad Vrhniko,** po sv. maši v Društvenem domu; **Tirna-Roviše,** ob 16. uri v Brezovici; **Vače,** ob 14. uri v gostilni Barlič; **Vič,** ob 10. uri v Gasilnem domu; **Vodice,** ob polu osmih pri Jožefu Jenku, 21; **Žabnica,** ob 15. uri v Gasilnem domu; **Čatež pri Vel. Loki,** po prvi sv. maši v Gasilnem domu; **Iška vas,** ob 14. uri pri Vreniku; **Moravče,** ob 8. uri v Zadrudnem domu; **Skaručna,** ob 8. uri pri načelniku; **Smartno ob Savi,** ob 10. uri pri Čeburu; **Sv. Jakob ob Savi,** ob 13. uri pri načelniku; **Želimlje,** ob 14. uri v Gasilnem domu na Golem.

na Vnebohod, 5. maja 1932.:

Bled, ob 15. uri pri načelniku; Dolnji Logatec, ob 10. uri v šoli; Sv. Boltenk pri Središču, po rani sv. maši v Kmetški hranilnici in posojilnici;

v nedeljo, 8. maja 1932.:

Komenda, po prvi sv. maši v Društvenem domu; Podlipa, ob 15. uri pri L. Trohi, 14; Vrhnika, po prvi sv. maši v gostilni Gregat.

Iz delovanja podružnic.

Moste pri Komendi. 31. marca t. l. popoldne je priredila kmet. podružnica v Mostah sestanek svojih članov v Gasilnem domu, ki ga je otvoril načelnik g. Hočevnar s primernim nagovorom. Zbranih je bilo nad 30 članov-posestnikov, katerim je predaval strok. tajnik Kafol o izboljšanju gospodarstva. Po predavanju se je razgovarjalo o raznih najnujnejših pomladanskih delih. G. načelnik je na to zaključil sestanek z vznešenimi besedami.

Kamnik. Kmetijska in sadjarska podružnica sta priredili skupno filmsko kmetijsko predavanje dne 3. aprila t. l. ob 10. uri popoldne v Gasilnem domu. Dvorana je bila nabito polna, kajti zbranih je bilo nad 400 ljudi iz bližnje in daljše okolice, mnogo jih je pa moralo celo oditi. Prireditelj je otvoril g. nadučitelj Primožič, nakar so se proizvajali filmi, ki jih je dal na razpolago Agrikulturno-kemični urad, odnosno Kmetijska družba. Filme je tolmačil strok. tajnik Kafol, ki je izbral tudi odmori za pouk, zlasti o zatiranju sadnih škodljivcev z Nosprasenom, sploh s škropljenjem, pravilno uporabo umetnih gnojil itd. S predavanjem so bili udeleženci izredno zadovoljni.

Domžale. 3. aprila ob treh popoldne se je ponovilo filmsko kmetijsko predavanje za kmetijske podružnice v Domžalah in okolici, in sicer v Sokolskem domu. Predvajali so se isti filmi, kakor v Kamniku, ki sta jih tolmačila gg. ravnatelj Pučnik in tajnik Kafol. Udeležencev je bilo okoli 200. Da je udeležba bila tako velika, je zasluga nadučitelja g. Horvata iz Ihana. Film se bodo predvajali tudi šolski mladini med tednom.

Vrhnika. Na praznik, 4. aprila t. l. so se predvajali pri kmetijski podružnici na Vrhniki v Rokodelskem domu kmetijski filmi: o zatiranju sadnih škodljivcev, modri Ivan, o naprednem seljaku itd. Predavanja se je udeležilo lepo število posestnikov, med njimi tudi g. podpredsednik Lenarčič z gospro soprogo in sreski kmet. ref. g. ing. Muck. Filme je razlagal g. tajnik Kafol.

Cerklje pri Krškem. Kmetijska podružnica v Cerkljah je priredila kmetijsko predavanje dne 10. aprila t. l. takoj po prvi sv. maši v Katoliškem domu. Zbralo se je nad 180 posestnikov. Načelnik g. Dušak je otvoril predavanje, nakar je podal besedo g. tajniku Kafolu iz Ljubljane. Predaval je o izboljšanju živinoreje, o krmskih rastlinah in o zatiranju sadnih škodljivcev sedaj spomladi. Med navzoče se je porazdelilo več poučnih letakov. — Skopje. Ob 10. uri se je predaval na dvorišču g. Skvarča. Vseh udeležencev je bilo nad 60, ki so pazljivo sledili izvajanjem predavatelja Kafola o splošnem kmetijstvu. Po predavanju se je vršil ogled vzornega hleva, živine in gnojilšč. Za obilno udeležbo je poskrbel tajnik g. Ferenčak in podružnični odborniki. — Ob 3. uri je bil občni zbor podružnice v **Krški vasi**. Načelnik g. Horvatič, ki je spremljal predavatelja na vseh predavanjih tega dne kot župan občine, je z zbranimi besedami podal poročilo o podružničnem delovanju. Razvila se je živahna debata o raznih važnih vprašanjih, ki se tičejo napredka kmetijstva in delovanja podružnic. Podružnica si je nabavila brano in trijer. Pozval je navzoče k složnosti in skupnemu delovanju. Za njim je predaval g. tajnik Kafol o raznih kmetijskih vprašanjih, o katerih se je potem razgovarjalo. Občni zbor je prav lepo uspel.

Gospodarske vesti.

Letošnji pridelek pšenice. Države, ki izvažajo žito, so letos zopet povečale posevke pšenice. Tako je n. pr. Amerika posejala 20.8 milijonov acresov, napram lanskim 13.9 mil. Angleška je jamčila kmetom, da bo domači pridelek za 100% dražji, kakor svetovna cena. Rusija hoče posebno pomladansko setev povečati.

Zahteve srbskih kmetov. Srpsko poljoprivredno društvo (Kmetijska družba) je na svoji letni spomladanski skupščini sprejelo sledečo resolucijo, ki je bila odposlana merodajnim oblastem: 1. Vlada se naproša za izdajanje brezplačnega prevoza ljudske hrane in krme za živino; 2. da se čim preje osnujejo kmetijske zbornice; 3. skliče naj se Gospodarski svet; 4. pri sklepanju trgovskih pogodb naj se zaščitijo kmetij. proizvodi; 5. Srpsko poljoprivredno društvo naj se osvobodi vseh uvoznih carin za vse one kmetijske potrebščine, ki se morajo uvoziti iz tujine in se ne izdelujejo doma; 6. kmetovalcem naj bo živinozdravniška pomoč in zdravila poceni na razpolago; 7. kmetom naj se omogoči cenena nabava semenja, v kolikor se ga ne more brezplačno porazdeliti; 8. na državnih pašnikih naj se ne pobira nobena odškodnina; 9. Društvu naj priskoči država z izdatno podporo na pomoč, da se izda čim preje zakon za zavarovanje poljščin proti toči in da se prepove izvoz neočiščenega semena lucerne in detelje.

Izvoz lesa iz države je znašal lansko leto 129.082 vagonov v vrednosti 1040.70 milijonov Din, napram 193.360 vagonov in vrednosti 1.681.2 milijonov Din v letu 1930.

Uvoz masla v Francijo. Francosko kmetijsko ministrstvo je izdalo dovoljenje za neposreden uvoz 3000 q tujega masla. Je to del skupnega kontingenta za uvoz masla za drugo tromesečje t. l. Celoleten uvozni kontingent znaša namreč 16.000 met. stotov.

Trgovska pogajanja z Italijo dobro napredujejo. Tisočletni trgovski odnosi med našimi pokrajinami s to državo, ki so v zadnjem letu močno trpeli, bodo na ta način zopet oživel.

Dunajski trg s prasiči je glasom zadnjih tržnih podatkov z domačim blagom krit do 72%. Iz tega je razvidno, da se hočejo Avstrijci popolnoma tudi v tem pogledu osamosvojiti in vsak uvoz prasičev onemogočiti.

Stanje fonda za kolonizacijo, znaša po objavi ministrstva za kmetijstvo z dne 1. dec. 1931., skupno 98.385.977.31 Din. Dosedaj se je porazdelilo med agrarne interesente 36.517.035.04 dinarjev.

Dovoljenja za izvoz na Češkoslovaško so podvržena posebnim predpisom, ki jih izdaja komisija za izdajanje deviz. Izvažati se lahko: fižol, sadje, češnje in čebula, sveže zelje in zelenjava, živa in zaklana živina ter perutnina, sladkovodne ribe, med, maslo, vino, vinski in sadni očet, svilene čipke, furnir in mobilije.

Uporaba papirja v kmetijstvu. Papirna industrija je primorana vsled neugodnih prodajnih možnosti na trgu papirja, iskati novih uporabnih možnosti. Delajo se razni poskusi s papirjem v kmetijstvu, posebno v Ameriki in tudi drugih državah. Predvsem zavarujejo pomladansko povrtnino proti slani, ko ista nastopi, s tem, da jo pokrivajo s papirjem, dalje, da zasenčijo zemljo s papirno oblogo in s tem zadržujejo vlogo v zemlji, ali obvarujejo pred napadi škodljivcev i. t. d. Vsekako zelo zanimiva stvar.

Kmetijsko-šolski vestnik.

Enodnevni tečaj za zatiranje škodljivcev in bolezni sadnega drevja se vrši v ponedeljek, 25. aprila t. l. na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja od 8.—12. in od 14.—18. ure.

Večji donos mleka!

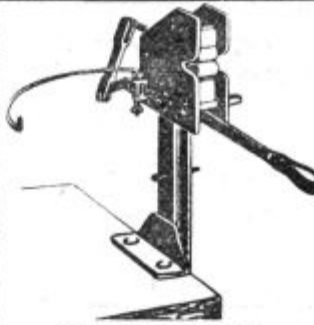
S pravočasno uporabo

Bissulin-a

se zabrani nalezljivo sramnično vnetje in njene posledice.

Cena: Pribl. Din 14.40 za eno žival. Dobi se samo na živinozdravniško odredbo. Tiskano navodilo brezplačno. H. Trommsdorff, Chem. Fabrik Aachen.

Zastopnik: „Lykos“, Mr. K. Vouk, Zagreb. Jurjevska ul. 8.

Z našim patentiranim
**brzoklepalnikom
znamke „Stubai“**

sklepljete koso in srp v
3 do 5 minutah boljše
in lepše, kakor je to mo-
goče z roko. Mnogi tisoči
v uporabi, mnogoštevilne
zahvale! Zahtevajte
brezplačne prospekte!

Friderik Kratz d. z o. z.
Stražišče pri Kranju štev. 83.

Zastopnike iščemo
v vseh krajih!

Stanje živalskih kužnih bolezni v Dravski banovini
po stanju z dne 10. aprila 1932.

Vranični prisad: v Malencah, okraj Krško, 1 primer med govedo; v Zgornji Breznici, okraj Maribor, desni breg, 1 primer med govedo. — Steklina: v Laškem, istoimenskega okraja, v Vučji vasi, okraj Ljutomer, v Dolgošah, okraj Maribor, desni breg, v Breznem, okraj Prevalje, pri Placaru, okraj Ptuj, na Jesenicah, okraj Radovljica, pri Sv. Florjanu in v Šoštanju, okraja Slovenjgradec, v Hrastju in na Kristanovem vrhu, okraja Šmarje pri Jelšah, v Mariboru, mesto Maribor, skupaj 10 primerov pasje in 1 primer mačkine stekline. — Garjavost: na Zgornji Bistrici, okraj Maribor, desni breg, pri Sv. Florjanu, okraj Slovenjgradec, v 4 dvorcih 6 primerov med govedo. — Mehurčasti izpuščaji: v Kočni, okraj Maribor, desni breg in v Plaču, okraj Maribor, levi breg, v 2 dvorcih z 2 primeroma med govejo živino. — Svinjska kuga: v Raštajnu in na Dovskem, okraj Brežice, v 4 dvorcih s 13 primeri; v Zadolju in na Vincih, okraj Kočevje, v 2 dvorcih s 7 primeri; v Slovenjgradcu, okraj istega imena, v 9 dvorcih z 90 primeri. — Svinjska rdečica: v Tenetišah, okraj Litija, v 1 dvorcu z 2 primeroma.

Istočasno so prenehale naslednje živalske kužne bolezni:

Vranični prisad: v Malencah, okraj Krško. — Steklina: v Velikih Laščah; na Résnici, okraj Ljubljana okolica; v Podvelki, okraj Maribor, desni breg; na Skoki in pri Sv. Miklavžu, okraj Maribor, desni breg; na Krčevini in Selnici ob Dravi, okraj Maribor, levi breg; v Spodnji Vižingi, okraj Prevalje, v Šoštanju okolica in v Šoštanju, okraj Slovenjgradec; v Mariboru mesto. — Svinjska kuga: v Gaberji in na Selah, okraj Brežice; v Črnomlju, istoimenskega okraja; v Dolgi vasi, v Livoldu in Borovcu, okraj Kočevje; v Stranicah, okraj Konjice; pri Košakih, okraj Maribor, levi breg; v Račah, Maribor, desni breg. — Svinjska rdečica: pri Košarovcih, okraj Murska Sobota. Vet. H. T.

Tržne cene.

Tržne cene so označene tako, kakor veljajo na trgu ali na sejmi v Ljubljani in Mariboru pri nadrobni prodaji in so posnete po tržnih poročilih teh mest. Cene na deželi in pri kupčiji na debelo so nižje.

Cene so v dinarjih.		Ljubljana		Maribor	
Zlati in drugi pridelki	pšenica	1 q	— do —	— do —	235—
	rž	1 „	210— do 220—	200— do 210—	250—
	ječmen	1 „	180— do 210—	175— do 200—	200—
	ovca	1 „	185— do 210—	185— do 250—	250—
	proso	1 „	190— do 210—	160— do 250—	250—
	koruza (nova, sušena)	1 „	140— do 150—	140— do 200—	200—
	aida	1 „	180— do 190—	150— do 250—	250—
	fižol, ribničar	1 „	— do 275—	— do —	—
	fižol, prepeličar	1 „	— do 350—	175— do 400—	400—
	krompir	1 „	— do 150—	150— do 175—	175—
Seno in slama	sladko seno	1 „	— do 80—	75— do 90—	90—
	kislo seno	1 „	60— do 70—	— do —	—
	slama	1 „	50— do 60—	65— do 75—	75—
Goveja živina	Volj I. žive teže 1 kg	1 kg	5— do 5.50	4— do 5—	5—
	„ II. „ „ 1 „	1 „	4— do 5—	3— do 3.75	3.75
	„ III. „ „ 1 „	1 „	3— do 4—	2— do 3.75	3.75
	Krave debele „ „ 1 „	1 „	4— do 4.50	2.50 do 3—	3—
	Krave, klobasarice „ „ 1 „	1 „	2— do 3—	1.25 do 2—	2—
Prasici	Teleta žive teže 1 kg	1 kg	5.50 do 6.50	4— do 5—	5—
	(Prigon v Lj. 362, Mar. 785 glav)				
	(vštevši ves mesec marc)				
	6-8 tednov stari kom.	kom.	100— do 120—	60— do 100—	100—
	3-4 mesece stari „ „	„ „	100— do 200—	150— do 200—	200—
Perut-	5-7 mesecev stari „ „	„ „	— do —	270— do 300—	300—
	debel žive teže 1 kg	1 kg	6— do 7—	5— do 6.50	6.50
	debel mrtve „ 1 „	1 „	8— do 10—	7— do 8—	8—
	(Prigon v Lj. 522, v Mar. 510 glav)				
	(vštevši ves mesec marc)				
Mleko, jajca, maslo, sir	piščanec kom.	kom.	— do 25—	14— do 16—	16—
	kokoš „ „	„ „	25— do 35—	25— do 32—	32—
	mleko 1 lit.	1 lit.	2— do 3—	2— do 3—	3—
	smetana 1 „	1 „	— do —	10— do 12—	12—
	čajno maslo 1 kg	1 kg	28— do 36—	36— do 44—	44—
	surovo maslo 1 „	1 „	— do 24—	22— do 30—	30—
	polimentalski sir 1 „	1 „	24— do 26—	32— do 40—	40—
	sirček 1 „	1 „	7.5— do 7—	6— do 7—	7—
	jajce par	par	— do 1.50	1.30 do 1.50	1.50
	trda drva 1 m ³	1 m ³	100— do 130—	100— do 112—	112—
Ker-	tmehka drva 1 „	1 „	— do 70—	70— do 90—	90—

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registrovana zadruga z **neomejeno** zavezo

MIKLOSIČEVA C. 6 (v lastni palači)

obrestuje vse hranilne vloge po
najugodnejši obrestni meri ter brez
vsakega odbitka. Tudi rentni davek
plačuje posojilnica sama

HRANILNE VLOGE ZNASAJO NAD 180 MILIJONOV DIN.

Ocarinjenje

vseh uvoznih in izvoznih
in tranzitnih pošilk oskrbi
hitro, skrbno in po naj-
nižji tarifi

Rajko Turk

carinski posrednik

Ljubljana, Masarykova c. 9
(nasproti carinarnice)

Revizija pravilnega zara-
čunavanja carine po meni
deklariranega blaga in vse
informacije brezplačno.

DENAR NALOŽITE NAJBOLJE IN NAJVARNEJE PRI DOMAČEM ZAVODU

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

REGISTR. ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

V LJUBLJANI, TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1

Vloge na knjižice in tekoči račun obrestuje po 5,5% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7% brez odbitka davka na rente. Stanje vlog nad 30.000.000 Din. — Rezerve nad 700.000 Din. Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja. Posojila daje proti poroštvu, na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek. računu pod najugodnejšimi pogoji. — Blagajniške ure: Ob delavnikih od 8.—12^{1/2}, in od 3. 4^{1/2}, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—12^{1/2} ure.

Telefon 2847.

Brzjavlj.: »Kmetijski dom«.

Račun pošt. hranilnice št. 14.257.

Podružnici v Kamniku in v Mariboru.

Važno za osnovne in kmetijske šole!

Kmetijska družba v Ljubljani je založila 6 stenskih slik od trav, detelj in raznih krmskih rastlin v velikosti 70 x 50 cm s primernim obešalom in okvirjem.

Slike so umetniško izdelane po naravi v barvah in služijo kot izborna učila za spoznavanje naših glavnih krmskih rastlin.

K vsaki seriji se doda po ena knjižica s kratkim opisom vsake rastline.

Vseh šest slik s knjižico in poštino vred stane Din 100.--.

Priporočamo takojšnjo nabavo tega učila, dokler je še v zalogi, ker bo vsakemu učitelju služilo kot dober pripomoček pri pouku.

Najboljšo

Modro galico

izdeluje tovarna

„Zorka“ v Subotici

po staroznanem ausiškem (Aussig-Ustje) načinu, ki je zajamčeno, 98—99% in najceneja, ker se izdeluje v naši državi in se ne plača carine. Produkcija je pod stalnim nadzorstvom ministrstva poljoprivrede.

Dobavlja:

Kmetijska družba v Ljubljani.

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 20.—
vsaka nadaljnja beseda po 1 Din.
Upravištvu ne prevzame posredovanja.
Vsakega 10 in 25 v mesecu se zaključijo spreje-
manje oglasov za prihodno število.

Valenje piščancev

do 1600 jajc prevzame najsigurneje in najceneje.
Istotam se proti naročilu dobijo enodnevni pi-
ščanci „Amerikanski Leghorn“, Lili Piatnik,
Radeče pri Zid. mostu. 48

Trdovratno zaprtje

hemeroide, črevesne katarje, napetost,
bolečine v bokih odstraniš s prirodno
„Franz Josef“ grenčico, ako zjutraj in
zvečer spiješ malo kupico. Znanstveniki
zdravilne vede trdijo, da je „Franz Jo-
sef“ grenčica uporabljiva celo pri ranje-
nemu črevesu, brez vsakih bolečin. Dobi
se v vseh lekarnah, drogerijah in špeci-
rijskih trgovinah.

Cepljene trte in sadno drevje!

Marelce in breskve najboljše vrste in 8 vrst ce-
pljenih trt na podlagah: Goethe, Rip, portalis,
Berlandieri itd. ima na prodaj: Franc Kovač, po-
sestnik drevnice in trtnice v Jankovi, p. Voj-
nik pri Celju. 264

Brezobrestna posojila

za zidavo, odkup obstoječih vknjižb itd. daje Za-
greška stavbeno-kreditna zadruga, zastopstvo Ljub-
ljana, poštni predal 307. 57

Sode.

Vsakovrstne kakor tudi gnojnice sode z razpršil-
nikom, prebarvane s katranom znotraj in zunan-
je deluje Jože Čizman, Tacen 74, p. St. Vid nad
Ljubljano. 89

Več tisoč vrtnic

nizke, najnovejših vrst in barv, kakor holandski
ribisel (rdeči, beli, črni) pri Ivan Fischerauer, Je-
ruzalem, p. Ivanjčevci (Slovenija). 91

Žrebca

11 let starega, uporabnega za vsako delo prodam
ali zamenjam! Silvester Resman, Zg. Otok pri Ra-
dovljici. 85

Cepljeno trsje.

zajamčeno najboljše kakovosti, vseh samo pri-
poročilivih sort oddala Knez-ova privatna trs-
nica, Sv. Jurij ob Ščavnici, Ljutomer. — Zahte-
vajte takoj brezplačen cenik. 333

Stoječi gepeli

dobro ohranjen, prodaja: Franc Kopriva, Kranj. 122

Cementni izdelki!

Peter Lackner, izdelovanje cementnih predmetov,
Kočevje, ima vedno v zalogi: Cementno strešno
opeko, betonske cevi za kanalizacijo, zidno opeko
iz betona za napravo dimnikov in prodaja prvo-
vrstni portland cement. Cena jako ugodna. 95

Vinske sode

vsakovrstne od 15 litrov do 50 hektolitrov imam
vedno v zalogi! Izdelujem tudi gnojnice sode
(laite) z razpršilnikom, ter impregnirane s katra-
nom znotraj in zunan. Ivan Medved, sodarski moj-
ster, Tacen 56, pošta St. Vid nad Ljubljano. 100

Oskrbnik-valpet

ki ima večletno prakso, in ki tudi sam pomaga pri
delu, se išče za večjo kmetijo na Dolenjskem.
Ponudbe s priporočili in referencami na upravo
„Kmetovalca“ pod števil. 92. 92

Služkinjo

srednjih let, zajamčeno pošteno in pridno, ki je
vajena dela pri živini in na polju, se sprejme v
službo na večjo kmetijo v Bohinju. Plača po do-
govoru. Naslov se izve pri upravi „Kmetovalca“
pod števil. 96. 96

Sveža jajca za valenje

čisto plemenskih „Sulmtaler“ kokoši, proti plačilu
v naprej za 1 komad Din 4.50, inklusivno pakova-
nje in poština razpošila franko uprava velepose-
stva E. Bachler, Rače pri Mariboru. 97

Dva lepa merjaščka,

6 tednov stara, nemške pozhahne pasme, beli
z dolgimi ušesi ima na prodaj: Ign. Sršen, na-
čelnik Kmetij, podružnice, Suhadole, p.: Komenda. 113

Dve telici

čiste montafonske pasme, 6 tednov stare, starši
vpisani v rodovnik, prodaja po ugodni ceni: Eko-
nomija Turjak. 103

Jajca za valenje

od krasnih sivih Plymouth kokoši po Din 2.50 se
dobe pri August Kuhar v Vevčah, p.: Dev. Mar.
v Polju. 104

Prodamo tri junčke,

prvovrstne in čistokrvne montafonske pasme z
rodovnikom; starost 6 tednov, 13 in 17 mesecev.
Ekonomija Turjak, Dol. 105

Gozdne sadike in semena!

Saša Stare, Mengeš.

Zahtevajte cenik!

53

Brinje in slive za žganjekuho

oddaja po ugodnih cenah Ivan Jelačin, Ljubljana,
Emonska cesta 2, Zahtevajte ponudbo. 1

Kravarja (samskega)

ki bi bil izurjen v poslih kravarjeje, posebno v
molži, se išče: Ekonomija Turjak. 102

Cepljene trte,

raznih najboljših vrst, la kvalitete, na podlagi
Göthe 9 in Riparia portalis komad po 75 para.
ponuja: Fric Zemljic v Ljutomeru. 107

Ekonom

za nadzorovanje vinogradov vesten in trezen, se
sprejme. Pismene ponudbe je poslati na: Fric
Zemljic v Ljutomeru. 108

Špargljeve sadike

vseh najboljših vrst eno in dvoletne, močne ima
na prodaj Mihael Kovačič, posestnik sv. Peter
niže Maribora. 109

Šest mrjascev,

nemške bele pasme, starost od 8—10 tednov, ima
na prodaj: Blaznica Studenec, p.: Dev. Marja
v Polju. 110

Pavi na prodaj!

Enega samca in dve samici 2 leti stari pri Vauk
Karoly v Skakovci, pošta Cankova (Prekm.) 111

Parna lokomobila

6 K. s. z mlatlino, se zamenja za 3—4 HP mlati-
no garnituro. Tudi se kupi dobro ohranjen obra-
čalni stroj za seno. Jureš, mljn, p. Križevci, Lju-
tomer. 114

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA v Ljubljani

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti.

Sprejema v zavarovanje: 1. Proti požaru: a) raz-
novrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom
gradbe. b) vse premično blago, mobilje zvonove in
enako. c) poljske pridelke, žito in krmo. 2. Zvonove in
steklo proti razpoki in prelomu. 3. Sprejema v živ-
ljenskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt,
otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v
vseh kombinacijah. Zastopniki v vseh mestih in farah.

17

Ustanovljena leta 1881

Celjska posojilnica d. d. v Celju

v lastni hiši „Narodni dom“

Sprejema hranilne vloge, daje posojila. Izvršuje
vse denarne posle.

Lastna glavica in rezerve Din 14.500.000

Podružnici:

Maribor, Aleksandrova cesta 11

Šoštanj, (v lastni hiši)

Slamorenzico,

popol. popravljen, kolo 1.30 m, ustje 31, noži novi, prodam za Din 900. Peter Jošt, Naklo pri Kranju, 112

Lepega pincgav. bika

zelo dobrega plemenjaka, 2 in pol leta staraga, 350 kg. zelo po ceni, ima na prodaj za Din 2200. Franc Papler, Doslovce p. Zirovnica Gorenjsko, 118

Šest telic

ima na prodaj graščina Bokalce pošta Vič pri Ljubljani, 119

Težka rumena valilna jajca,

selekcije ČISTIH ŠTAJERK naročite takoj po 2 din. od Fr. KUPNIK. KOSTR. — SLATINA pošta, PODPLAT, 120

„Mrjasci“

požlahtnjene nemške pasme, 3 mesece stare, po 350 kg. zelo po ceni, ima na prodaj: Fr. Kupnik, Koprivnica, pošta Podpiat, 121

2000 kg sladkega sena

in nekaj detelje v mešičih ima na prodaj: Franc Bezljaj, Preska 26, pošta: Medvođe, 106

Ernst Osiander, Guštanj

priporoča svoj z največjo pazljivostjo pridelani semenski krompir, ki tudi v mokri zemlji uspeva in ne gnije v shrambi. Priznani jedilni krompir „Jubel“ z rumenkasto lupino, „Centifolia“, ru-dečkast in najgodnejši krompir „Böhms“. Cena 1 kg po Din 1.50. 117

Vabilo

na sedmi občni zbor Kmetijske gospodarske zadruge r. z. z o. z. v Boh Bistrici, kateri se vrši v nedeljo dne 1. maja 1932, ob 3. uri popoldne v občinski dvorani v Boh. Bistrici s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1931.
5. Raznosterosti. — Ako občni zbor ob napovedani uri ne bode sklepčen, se vrši pol ure kasneje drug občni zbor, ki bo sklepčen brez ozira na število navzočih. Načelstvo, 115

Vabilo

na XIV. redni letni občni zbor Električne strojne zadruge v Poljanah nad Škofjo Loko, r. z. z o. z., ki se bo vršil dne 24. aprila 1932, ob 15. uri v šoli v Poljanah.

Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika XIII. občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1931. 4. Določitev cene toka. 5. Volitev enega člana načelstva. 6. Slučajnosti. — Računski zaključek s poročili je zadržnikom na vpogled v občinski pisarni v Poljanah. — Ako občni zbor ob določenem času ne bi bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje ob vsakem številu navzočih. Načelstvo, 116

Sadno drevje

naročeno pri Kmetijski družbi v Ljubljani je bilo vsled neugodnega vremena odposlano po vrstnem redu začetkom aprila. Ker je nekaterih vrst od visokih jablan zmanjkalo, smo jih pač nadomestili z drugimi pripravnimi vrstami, kakor je bilo v „Kmetovalcu“ objavljeno. Oni, ki so prejeli drevesa izjemoma brez povzetja, naj denar takoj nakažejo. Ostalo je še nekaj drevja i. s.:

od visokih jablan, samo . . . — II. in III. vrsta od hrušk, „moštнице“ I., II. in III. vrsta od žlahtnih hrušk „Hardi“ . . . I., II. in III. vrsta od pritličnih jablan in hrušk: samo II. vrsta po 10 Din, ki pa so sposobne za vzgojo raznih oblik. Večje partije po znatno znižanih cenah. Po železnici se pošlje najmanj 20 komadov.

Pljučne bolezni so ozdravljive!

Na tisoče ozdravljenih! Zahtevajte takoj mojo knjigo

„Nova umetnost hranjenja“ ki jih je že mnogo rešila. Porablja se lahko poleg vsakega načina življenja in pomore, da bolezen hitreje obvladamo. Telesna teža naraste in postopno poapnenje ustavlja bolezen.

Resni možje zdravniške znanosti potrjujejo izvrstnost moje metode in radi odobravajo nje uporabo. Čim preje pričnete z mojim načinom hranjenja tem bolje.

Popolnoma zastoj dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo potrebnega.

Moj založnik ima samo 10.000 izvodov knjig za brezplačno razpošiljanje, pišite takoj, da se morete tudi Vi prištevati med srečne prejemnike iste.

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln,
[Ringbahnstrasse Nr. 24. Abt. 492.]

Kmetovalci! Vaš denarni zavod je

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem. — Vlagatelji pri Ljudski posojilnici ne plačajo rentnega davka.

Stanje hranilnih vlog nad Din 100.000.000.—.

Za uredništvo odgovarja: ing. R. Lah. — Izdajatelj za Kmetijsko družbo: Oton Detela. — Tisk J. Blasnika nasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. — Odgovoren J. Vehar.